

„Játsszunk, mozogjunk együtt!”

*Budaörsi Csillagfürt Óvoda
Pedagógiai Programja*

2026.

Az intézmény OM azonosítója: 032755	Készítette: 2026. május12. Tóthné Nemes Zsuzsanna igazgató ph.
Legitimációs eljárás	
2026. május12.	A Pedagógiai Programot megismerte: Német Nemzetiségi Önkormányzat képviselőjében ph.
2026. május 27.	Fenntartói jóváhagyás: Fenntartó képviselőjében ph.
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: csillagfurtoveda20.wixsite.com/csillagfurtoveda, kinyomtatott formában megtekinthető az óvodatitkár irodájában	
Hatályos: 2026. május 28-tól visszavonásig	
	Készült: 1 példány Iktatószám: 2026/N/63

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.

Néhány magasabbra tud repülni, mint mások,

de mindegyik a legjobb tudása szerint repül.

Miért is hasonlítanád össze őket?

Mindegyik más.

Mindegyik különleges.

Mindegyik gyönyörű.”

(ismeretlen szerző)

Tartalomjegyzék

Az óvoda jellemző adatai	8
Helyzetelemzés	9
Az óvoda bemutatása	9
Értékek	9
Bevezetés	10
Gyermekkép	11
Óvodakép	11
Küldetésnyilatkozat	12
1. Az óvodai nevelés alapelvei	12
2. Az óvodai nevelés fő célja	13
3. Az óvoda általános feladatai	13
3.1. Az egészséges életmódra nevelés	13
3.1.1. Testápolás	14
3.1.2. Öltözködés	15
3.1.3. Étkezés	15
3.1.4. Alvás, pihenés	15
3.1.5. Egészséges óvodai környezet kialakítása	16
3.2. Az érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés	16
3.2.1. Az érzelmi nevelés	16
3.2.2. Erkölcsi nevelés	17
3.3. Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	18
3.4. Az anyanyelvi nevelés	19
4. Az óvodai élet megszervezésének feltételei	20
4.1. Személyi feltételek	20
4.2. Tárgyi feltételek	21
4.3. Az óvodai élet megszervezése	21
4.3.1. A nevelés tervezése	21
4.3.2. Napirend	22
4.3.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	22
4.3.4. A pedagógiai program értékelése	23
5. Az óvodai élet tevékenységi formái	23
5.1. A játék	23
5.1.1. A játék feltételrendszere	23
5.1.2. A játékidő	24
5.1.3. A játék eszközei	24

5.1.4. A gyermek játékanak fejlődése és személyiségfejlesztő hatása	24
5.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	25
5.2.1. Verselés, mesélés	29
5.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	30
5.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	32
5.2.4. Mozgás.....	33
5.2.5. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés	35
5.3. Munka jellegű tevékenységek.....	37
6. Inkluzív nevelés.....	38
6.1. Inkluzív pedagógia, integrációs nevelés, a differenciálás pedagógiája	38
6.2. Gyermekvédelem	38
6.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	39
6.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési, fejlesztési feladatai.....	41
A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során	42
6.5. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekek óvodai nevelése	42
6.6. Fejlesztőpedagógiai munka.....	43
6.7. Tehetséggondozás	44
6.7.1. Pontocska Foltocska Vizuális Műhely	45
6.7.2. Matek Manók Tehetséggondozó műhely	46
6.7.3. Tehetséggondozás- mozgás	46
6.8. Diabéteszes ellátás, allergiás gyerekek ellátása.....	46
7. Munkaközösségek.....	47
7.1. Mozgás munkaközösség	47
7.2. Művészeti munkaközösség.....	48
7.3. Környezeti munkaközösség	48
7.4. TÉR-KÉP és gyermekvédelmi munkaközösség.....	49
8. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	50
Német nemzetiségi nyelvi program.....	52
1. Óvodánk meghatározása.....	52
2. Nemzetiségi nevelésünk célja, feladatai	52
2.1. Német nyelvi nevelésünk célja:.....	52
2.2. Német nyelvi nevelésünk feladatai:.....	52
3. Az óvodai nevelés megszervezése	53
4. Az óvodai élet tevékenységi formái.....	53

4.1. A játék	53
4.2. Vers, mese.....	53
4.3. Ének-zene	54
4.4. A mozgás	54
4.5. A külsővilág tevékeny megismerése – nyelvgyakorlás	54
4.6. Munka jellegű tevékenységek.....	55
5. Ünnepeink, nemzetiségi hagyományaink	55
6. Partnerkapcsolatok	56
6.1. Kapcsolat a szülőkkel	56
6.2. Kapcsolat az iskolákkal.....	56
6.3. Kapcsolat német nemzetiségi intézményekkel	56
7. A gyermek fejlődésének nyomon követése	56
8. A helyi nevelési program értékelése.....	57
9. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	57
Sprachprogramm der deutschen Nationalitätenerziehung	58
1. Vorstellung unseres Kindergartens	58
2. Ziele und Aufgaben unserer Nationalitätenerziehung	58
2.1. Ziel unserer deutschen Sprachförderung.....	58
2.2. Aufgaben unserer deutschen Sprachförderung.....	58
3. Organisation der pädagogischen Arbeit im Kindergarten	59
4. Tätigkeitsformen im Kindergartenalltag	59
4.1. Das Spiel	59
4.2. Gedichte und Märchen.....	60
4.3. Musik und Gesang	60
4.4. Bewegung	60
4.5. Aktive Auseinandersetzung mit der Umwelt – Sprachpraxis	61
4.6. Arbeitsähnliche Tätigkeiten	61
5. Unsere Feste und Traditionen der deutschen Nationalität	62
6. Partnerschaften	62
6.1. Zusammenarbeit mit den Eltern.....	62
6.2. Zusammenarbeit mit den Schulen	63
6.3. Zusammenarbeit mit Institutionen der deutschen Nationalität.....	63
7. Beobachtung der kindlichen Entwicklung	63
8. Evaluation des lokalen Erziehungsprogramms	63
9. Entwicklungsmerkmale bis zum Ende der Kindergartenzeit	63
FELHASZNÁLT IRODALOM	64

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	65
JEGYZŐKÖNYV A MUNKAKÖZÖSSÉGEK VÉLEMÉNYEZÉSÉRŐL	

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos megnevezése:

Budaörsi Csillagfürt Óvoda

Az óvoda címe telefonszáma:

2040 Budaörs, Ifjúság u. 8.

Tel.: (23) 421-971

Az óvoda fenntartója:

Budaörs Város Önkormányzata

A fenntartó címe, telefonszáma:

2040 Budaörs, Szabadság út 134.

Tel.: (23) 420-088

Az óvoda alapító okiratának száma:

XV/28-3/2024

Az engedélyező szerv neve:

Budaörs Város Önkormányzata

Az óvoda alaptevékenysége:

Három éves kortól az iskolába lépésig gyermekek óvodai nevelése, gondozása, iskolai életmódra való felkészítése három éves kortól a tankötelezettség kezdetéig.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján, sajátos nevelési igényű (beszéd fogyatékos, hallássérült) gyermekek integrált nevelése

Nemzeti és etnikai kisebbségi óvodai nevelés, ellátás.

A program benyújtója:

Tóthné Nemes Zsuzsanna igazgató

és a Budaörsi Csillagfürt Óvoda nevelőtestülete

Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk 1976-ban épült lakótelepi óvoda. 2016-ban az épület teljes felújítása megtörtént. Korszerű, jól felszerelt intézményünk mellett 2020-ban az udvar is megújult, új játékeszközöket és burkolatot kapott.

Az intézmény kétszintes, hat csoportszobával és az alapellátáshoz szükséges felszereltséggel és kiszolgáló helyiségekkel rendelkezik. Mindkét szinten három foglalkoztató, és hozzá tartozó három mosdóhelyiség és öltöző van. A földszinten logopédiai szoba, az emeleten két fejlesztő szoba található. Óvodánk tornaszobája 200 m², a mászófalunk az emeleti hallban található.

Óvodánk udvarán játszószerkek, valamint a változatos felületű (gumi, pázsit stb.) területek biztosítják egész évben a gyermekek mozgásigényének kielégítését és lehetőséget szolgáltatnak a gyermekek mozgásfejlesztéséhez. Kettő párapu áll a gyermekek rendelkezésére a meleg nyári napokban. Csoportjaink külön fedett homokozóban építhetik váraikat. A kialakított közlekedési területen kerékpárokkal, rollerekkel, triciklikkel gyakorolhatják és sajátíthatják el játék közben a közlekedés alapszabályait. Süllyesztett trambulín, fészekhinták, rugós hinták mind a gyermekek tartalmas udvari életét színesítik.

Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk a megújuló energiaforrások használatára (napkollektorok, energiatakarékos világítás, víztakarékos csaptelepek, mosdók). A hulladékot szelektíven gyűjtjük, csoport és óvoda szinten. Az újrahasznosítás megjelenik a csoportok projektjeiben, mindennapjaiban.

Óvodai férőhelyünk 150 fő gyermek befogadására alkalmas. Óvodásaink a lakótelepről és a közeli családi házakból járnak intézményünkbe. Gyermekeink egy része a német nemzetiségi identitást megőrizni kívánó családokból érkezik hozzánk. Ezt az igényt elégítjük ki a nemzetiségi nevelést biztosító csoportok szervezésével, a gyermekek jelentkezési számától és a személyi feltételektől függően. A napi életet átszövő németül folyó játéksituációk, nyelvi gyakorlatok stb. kötetlenségüknél fogva jól illeszkednek a pedagógiai szabadságot, önállóságot biztosító óvodai nevelési programunkba.

Az étkezést a Herman Ottó Általános Iskolában működő „Julienne Kft” főzőkonyhája biztosítja.

Értékek

Az óvodai nevelésünk alapja a meleg, szeretetteljes, családi légkör, mely jelentősen hozzájárul a gyermekek önmagukhoz és életkorukhoz mért leghatékosabb testi, értelmi és érzelmi fejlődéséhez.

A Pedagógiai Program alapján, módszertani szabadságunkat megtartva neveljük, fejlesztjük a gyermekeket. Megismerjük személyiségüket, gondolkodásmódjukat, adottságaikat. Mindezeket figyelembe véve a gyermeki individuum demokratikus szellemben történő kibontakoztatására törekszünk.

Alapvető követelményünk a gyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével, a játékkal, a munkával és a „tanulással” egyaránt. Az

óvodáskorú gyermekek „tanulásának” gyökere az utánzás, ezért elengedhetetlen a példamutató óvodapedagógusi modell, mely hatással van a családi nevelésre is.

Az alkalmazott pedagógiai módszerekkel biztosítjuk a gyermekek optimális fejlődésének feltételeit, személyiségükhöz igazodva. Hozzásegítjük őket a zökkenőmentes iskolai beilleszkedéshez, s mindeközben figyelünk arra, hogy megőrizhessék boldog gyermekkorukat. Hozzájárulunk a német nemzetiség kultúrájának ápolásához, megőrzéséhez.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indultunk ki, hogy:

- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet játszanak.

Bevezetés

Óvodai programunk alapelve, hogy óvodás korban a legfontosabb a játék. Programunk az ismeretek elsajátítását a játékba és a mozgásba építi be. A gyermek „világmegismerése” elsősorban érzékszervi-mozgásos és játékos úton történik. A gyermek mozgása és játéka személyiségfejlődésének alapja.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek elemi szükséglete: a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolja, ezáltal válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodáskorú gyermek életeleme a mozgás. A kötetlen mozgások gyakorlására, a mozgásigény teljes kielégítésére a legtöbb gyermeknek ma már nincs lehetősége a családban (különösen a lakótelepi lakásokban), ezért az óvodában létfontosságú a teljes szabad és szervezett mozgás biztosítása.

A rendszeres mozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző- és keringési rendszer megfelelő működéséhez, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez, valamint a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásához.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntési kompetenciát, fejleszti az alkalmazkodás képességét is. Támaszkodik, illetve előkészíti a vizuális-, matematikai-, zenei-, és környezet megismerésére történő nevelés fontos, kapcsolódó feladatait.

A fejlesztés valóságos eredményességére törekszünk, figyelembe vesszük az adott életkorhoz illő testi-lelki-szellemi harmónia megteremtését, biztosítjuk az egyént jellemző tulajdonságok kibontakoztatását és megerősítését. Aki óvodásként egészséges környezetben él, sokat és

szabadon mozog, egész nap játszik, az egyéni adottságaitól függően 6-7 éves korára alkalmassá válik az eredményes iskolakezdésre.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelően - az eddigi intézményi gyakorlatot folytatva -, a tanköteles kort megelőző évtől a gyermekek számára összesen 45 perc időtartamban, szükség szerint differenciáltan, iskola-előkészítő foglalkozásokat szervezünk.

Gyermekekép

Az óvodánkba járó gyermekek fejlődő személyiségek, - fejlődésüket genetikai adottságok, az éres sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Az óvodában eltöltött évek elősegítik a gyermekek egészséges személyiségfejlődésének kibontakoztatását, az értelmi és érzelmi intelligenciájuk fejlődését.

Az óvodás évek alatt minden gyermeket személyiségének, képességeinek megfelelő, egyéni bánásmódban és fejlesztésben részesítünk. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek, erősségei fejlődjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Nevelőmunkánk eredményeképpen szeretnénk elérni, hogy személyiségükbe beépüljenek a pedagógusok által közvetített értékek és vidám, pozitív gondolkodású, kreatív, önbizalommal rendelkező gyermekekké váljanak,

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat a saját bőrükben, elfogadják önmagukat és adottságaiknak, személyiségüknek megfelelően küzdenek a céljaikért.

Óvodakép

Az óvoda épületének nagysága, területi elhelyezkedése, színvonalas munkánk vonzóvá tette a szülők körében intézményünket. A német nemzetiségi nevelés is hozzájárul óvodánk hírnevének növeléséhez. Ragaszkodunk elveinkhez és értékeinkhez, hiszen eredményes munkánk gyümölcse értékeinkben gyökeredzik.

A jövőben is legfontosabb számunkra a gyermekek szeretete, a családokkal kialakított jó kapcsolat, valamint a gyermek és felnőtt személyiségének tiszteletben tartása. Hívásunkat jó munkahelyi légkörben kívánjuk gyakorolni.

Hagyományainkat a jövőben is ápoljuk, ezzel is gazdagítjuk gyermekeink és családjaink élményvilágát és kultúráját.

A német nemzetiséghez tartozó gyermekek számára biztosítjuk a kultúrájuk megőrzését, ápolását, erősítését, valamint a nyelv átöröklését.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok számára biztosítjuk kultúrájuk megőrzését, ápolását és elősegítjük multikulturális nevelésen alapuló, társadalmi integrációjukat.

A továbbiakban is fontosnak tartjuk, hogy a szülők körében kivívott elismertségünket megőrizzük és fejlesszük.

Munkánk megújulása, színesebbé tétele érdekében munkaközösségeket hoztunk létre.

Küldetésnyilatkozat

Óvodánk küldetése, hogy a gyermekek számára biztonságos, szeretetteljes, elfogadó és inspiráló környezetet biztosítson, ahol minden gyermek egyéni képességeihez, fejlődési üteméhez és szükségleteihez igazodó nevelésben részesül. Fontosnak tartjuk a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztését, az érzelmi biztonság megteremtését, a játék elsődlegességének biztosítását, valamint az egészséges életmódra, a közösségi együttműködésre és a környezettudatos magatartásra nevelést.

Pedagógiai munkánk során törekszünk arra, hogy az esztétikus, ingergazdag környezet, a változatos tevékenységek és a támogató pedagógiai szemlélet hozzájáruljon a gyermekek sokoldalú fejlődéséhez. Kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés erősítése, a kölcsönös bizalom és tisztelet kialakítása.

Hisszük, hogy szakmai tudásunk, elhivatottságunk és a gyermekek iránti szeretetünk által élményekben gazdag, boldog óvodás éveket biztosíthatunk minden gyermek számára, megalapozva ezzel a sikeres iskolakezdést és az egész életen át tartó tanulás iránti nyitottságot.

1. Az óvodai nevelés alapelvei

Az óvodai nevelés során a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. Az óvoda nevelő tevékenysége a gyermek egyéni fejlődési ütemének, életkori sajátosságainak és szükségleteinek figyelembevételével történik.

Az óvodai nevelés középpontjában a gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének támogatása áll. Ennek során kiemelt figyelmet fordítunk a testi, lelki és szociális fejlődés biztosítására, valamint az egészséges életmód megalapozására.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda ebben kiegészítő szerepet tölt be. Az óvoda és a család együttműködése alapvető feltétele a gyermek harmonikus fejlődésének, ezért törekszünk a kölcsönös bizalomra épülő, partneri kapcsolat kialakítására.

Az óvodai nevelés alapvető tevékenységi formája a játék, amely a gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. A játék során a gyermek tapasztalatokat szerez, fejlődnek képességei, erősödik kreativitása, és lehetősége nyílik a környezet megismerésére.

Az óvodai nevelés során érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét. A gyermekek közötti különbségeket figyelembe véve biztosítjuk a differenciált fejlesztést, támogatjuk a tehetségek kibontakozását, valamint segítjük a lemaradások csökkentését.

Kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a tartós betegséggel élő gyermekek nevelésére és fejlesztésére, az esélyegyenlőség biztosítására és a befogadó, támogató nevelési környezet megteremtésére.

Az óvodai nevelés során olyan pedagógiai módszereket és tevékenységeket alkalmazunk, amelyek elősegítik a gyermekek aktív tapasztalatszerzését, önállóságát, együttműködési képességének fejlődését, valamint a közösségi élet szabályainak elsajátítását.

2. Az óvodai nevelés fő célja

Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.

Az óvodások sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődésének biztosítása a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő- változatos tevékenységeken keresztül.

A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése a játék és a mozgás elsődleges szerepének hangsúlyozásával.

A gyermek alapvető jogainak, autonómiájának, emberi méltóságának tiszteletben tartása.

Az egyenlő hozzáférés biztosítása.

3. Az óvoda általános feladatai

„Játék és mozgás” programunkban az alapfeladatok a következők:

1. Az egészséges életmódra nevelés
2. Az érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés, és az értékorientált közösségi nevelés
3. Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés, nevelés

3.1. Az egészséges életmódra nevelés

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Az egészséges életmódra nevelés így válik az óvoda megalapozó jellegű, immanens (minden nevelési mozzanatban jelenlévő) feladatává.

Az óvodai nevelési program általános nevelési feltételei közé az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek sorolandók:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés),
- lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása),
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.),
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása,
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, pedagógussal együttműködve, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása.
- Az egészség a szomatikus (testi), mentális (lelki), szociális jólét állapota, a szervezet funkciójának egyensúlya. Ezt az állapotot külső- és belső tényezők határozzák meg.

- Óvodánk nevelési programjában kiemelt célunk kapcsán a mozgás, a mozgásos játékok napi szintű alkalmazásával támogatjuk az egészség és az egészséges életmód kialakulását, megőrzését.

Külső tényező:

- ✓ a gyermek környezete

Belső tényezők:

- ✓ a gyermek alkati adottságai
- ✓ szerzett tudása
- ✓ tapasztalatai

A holisztikus egészség szemléletünk és óvodapedagógiai gyakorlatunk azt bizonyítja, hogy az értelmi fejlesztés és a szociális kapcsolattartás fejlesztése ugyancsak egészségvédő, lelki egészségvédő feladata minden óvodapedagógusnak.

Kiemelt jelentőségű a gyermek testi gondozása, testi szükségleteinek kielégítése, és a testi épségének védelme. Ez alapvető óvodapedagógusi feladat, mely során figyelembe vesszük a gyermek egyéni sajátosságait, fejlettségi szintjét. Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálás közben természetes módon fejlődik és fejleszhető a gyermek.

Az óvodai élet minden fázisában a kisgyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak fejlesztése az egyik fő célunk.

Az egészséges életmód alakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása. A tárgyi környezet nem önmagában képezi az óvodás gyermek környezetét. Igen jelentős környezeti tényezőt alkotnak a gyermeket körülvevő személyek, a szociális környezet.

Célunk a gyermek egészséges életvitelének kialakítása, amely által kialakul a gyermek igénye a személyi és környezeti higiéniére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére.

A megvalósítás feladatai:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, (mindennapos testnevelés)
- a gyermek testi képességeinek fejlesztése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése (ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, speciális, prevenció, korrekció feladatok ellátása),
- az egészséges, biztonságos környezet fenntartása,
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészség megőrzés szokásainak alakítása,
- baleset megelőzés.
- Szülők megszólítása, bevonása programjainkba, az egészséges életmódra való figyelemfelhívás a mindennapokban.

3.1.1. Testápolás

Célunk a gyermek alapvető egészségügyi szokásai megalapozódjanak, valamint kialakuljon tisztaságigénye, a személyi és környezeti higiéniával szemben egyaránt.

A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodjanak, fésülködjenek. Zsebkendőjüket önállóan használják.

Járványhelyzetben kiemelt figyelmet fordítunk a kézfertőtlenítő használatára, a tisztálkodó eszközök rendszeres, gyakori fertőtlenítésére.

Óvodánkban minden korcsoport saját mosdóval rendelkezik. A testápolással kapcsolatos teendők elvégzése kezdetben bemutatással, magyarázattal történik. Később a nagyobb korcsoportokban önálló feladatvégzésre ösztönözzük a gyermeket.

3.1.2. Öltözködés

Célunk annak tudatosítása a gyermekben, hogy az öltözködés a test védelmét szolgálja az időjárás váltoásaival szemben, valamint önállóságának és ízlésvilágának megalapozása is fontos szerepet kap.

Önállóan öltözködjének, cipőfűzőjüket be tudják kötni, vegyék észre, ha melegük van, vagy fájnak. A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a helyére tegyék.

Óvodás csoportjaink külön öltözőben öltöznek. Biztosítjuk a gyermekeknek a jellel ellátott öltözőszekrényt, melyben saját ruhájukat és cipőjüket tárolják.

Az öltözködés sorrendjéről tapasztalatokat szerez a gyermek, melyet az óvodapedagógus magyarázata, útbaigazítása kísér. Ezen alkalmak lehetőséget biztosítanak arra, hogy megismerje testrészeit, a testsémájáról képet kapjon.

3.1.3. Étkezés

Célunk a kulturált étkezési szokások kialakítása. Készség szinten használják az evőeszközöket, önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.

A gyermekek naponta háromszor étkeznek (tízórai, ebéd, uzsonna), a tízórai és az uzsonna középső csoporttól folyamatos étkeztetéssel zajlik. A csoporton belüli étkezési szokásokat a csoportos óvodapedagógusok alakítják ki.

Megfelelő méretű evőeszközöket biztosítunk a gyermekek számára. Megtanítjuk, és az évek folyamán finomítjuk a tárgyak fogásmódját (kanál, villa, kés, kancsó).

Az ételek tálalásánál figyelembe vesszük a gyermekek igényeit. Annyi ételt kapnak, amennyi jólesik nekik, és el tudnak fogyasztani. Az étkezést nem erőltetjük, a szülőkkel konzultálunk a gyermekük étkezési szokásairól, ha szükséges.

Feladataink közé tartozik az egészséges táplálkozási szokások kialakítása. A csoportokon belül lehetőséget biztosítunk zöldségek, gyümölcsök, magvak fogyasztására. Óvodánkban lehetőséget biztosítunk az ételallergiás gyermek étkezésére is.

3.1.4. Alvás, pihenés

Célunk, hogy a gyermek nyugodt körülmények között, zavartalanul pihenjen alvásidőben.

Pihenésre, alvásra minden gyermek szervezetének szüksége van. Óvodánkban nyugodt körülményeket teremtünk ehhez (mese, simogatás, ének, besötétítés). A csoportszobát lefekvés előtt jól kiszellőztetjük. Az óvodapedagógus ügyel arra, hogy az ébren lévő gyerekek ne zavarják meg alvó társaikat. A gyerek tekintettel van társa személyére és megtanul alkalmazkodni a másikhöz. A besötétített csoportszoba lehetőséget ad az idegrendszer és a szervezet számára a pihenésre.

Minden gyermek az óvoda által biztosított, megfelelő fekvőfelületű ágyon, jellel ellátott ágyneműben alszik, pihen. Alvás előtt önállóan leveszik magukról a fölösleges ruhaneműt, magukhoz vehetik kedvenc alvó játékaikat.

3.1.5. Egészséges óvodai környezet kialakítása

Az óvodai környezet feltételei nagyban befolyásolják a gondozás hatékonyságát. Az egészséges környezet kialakításában és megőrzésében a gyermek is tevékenyen részt vesz.

Fontos:

- ✓ a környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerinti fertőtlenítése;
- ✓ tevékenységek a szabad levegőn;
- ✓ naponta többszöri szellőztetés, folyamatos levegőcsere;
- ✓ a helyiségekben minél több zöld növény elhelyezése és gondozása;
- ✓ megfelelő páratartalom biztosítása párásító eszközökkel;
- ✓ a ritkán előforduló betegségek feltérképezése (allergia, asztma, cukorbetegség, Krupp);

A gyermek testi épségének védelmében, és a baleset-megelőzés érdekében az eszközöket, használati tárgyakat rendszeresen ellenőrizzük, karbantartjuk, a hibaforrásokat megszüntetjük. Tájékoztatást adunk a gyerekeknek, életkori sajátosságaiknak megfelelően az előforduló veszélyhelyzetekről, melyről jegyzőkönyvet is készítünk.

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermek edzettségét, egészségét. Sok időt töltünk a szabadban az időjárásnak megfelelő ruházatban.

3. 2. Az érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés

3.2.1. Az érzelmi nevelés

Célunk, a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport szokásai és normái alapján.

Óvodás korban a kisgyermek legfőbb igénye az érzelmi biztonságának megteremtése. Viselkedésében, cselekvésében érzelmei dominálnak. Fejlesztőmunkánk kulcsszava a gyermek érzelmeinek mozgósítása. A nevelési helyzetekben fontos a gyermekben az összpontosításra, erőfeszítésre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció (igénynívó). Kiemelt jelentőségű az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének fejlesztése, az érzelmek feletti, az életkorban elvárható kontroll erősítése.

Feladatunk az erkölcsi értékek alakítása, a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, a különbözőségek elfogadása és tisztelete.

Óvodáskor végére az érzelmi szinkretizmust felváltja az értelmi szinkretizmus, a gyermek szemlélete realisabbá válik, magatartásában is megjelennek a belátáson alapuló megnyilvánulások, érzelmi élete kiegyensúlyozottabb lesz, ahogy bővülnek tapasztalatai.

Az érzelmi támaszt nyújtó pozitív nevelői attitűd hatására fejlődnek ki a gyermekben a szociális, erkölcsi, esztétikai és intellektuális érzelmek. Megerősödik empátiás készsége, az érzelmek felismerése, saját érzelmeinek kifejezése, frusztrációtűrő képessége. Fejlődik érzelmi intelligenciája. A gyermeki magatartás szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A gyermek óvodapedagógushoz és dajkához való pozitív érzelmi kötődése, az együtt rácsodálkozás, megfigyelés, felfedezés fejleszti igazán a szociális és tárgyi környezet iránti kíváncsiságát, érzékenységét, ösztönzést ad a szűkebb és tágabb környezet megismerésére, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A csoportban az óvodapedagógus úgy alakítja a gyermekközösséget, hogy egymást elfogadják, a személyiségüket tiszteletben tartva, teret engedve a gyerekek énérvényesítő és önkifejező törekvéseinek, kompetenciájának.

A gyermek interperszonális kapcsolataiban (gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek kapcsolatok) alkalmassá válik a kooperációra, együttműködésre.

3.2.2. Erkölcsi nevelés

Célunk: elősegíteni a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Fontos, hogy szülőként és nevelőként is megbízható értékeket közvetítsünk gyermekeink felé. Az óvodás korú gyermekek különösen fogékonyak a látott példák befogadására, utánzására. Az, amit hét éves korukig látnak, meghatározóan hat a későbbi életükre.

Az alábbi öt alapértéket a demokrácia alappilléreinek tekintjük:

- ✓ az igazság,
- ✓ a helyes viselkedés,
- ✓ a békés együttélés,
- ✓ a szeretet,
- ✓ az erőszakmentesség.

A fenti öt érték erkölcsi szükséglet, mely gyermekekre, felnőttekre egyaránt vonatkozik. A gyermekek az értékeket nem beszéd, hanem cselekvés által, szituációkban ismerik meg, s ez által válik majd életük részévé. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Óvodánk a gyermekek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz és családhoz való kötődés, a hazaszeretet, nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek megismerésének alapja. Kirándulásaink során a gyermek rácsodálkozhat a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra, mindazok megbecsülésére.

A helyes viselkedés alapja az udvarias magatartás. Kiemelten fontosnak érezzük ennek megtanítását, betartását. A nem kívánt magatartási megnyilvánulásokat határozottan és következetesen elutasítjuk.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint együttműködünk a jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Alapelveink:

- ✓ egymás tisztelete, elfogadása,

- ✓ a különbözőségek elfogadása, tisztelete,
- ✓ a lányok, gyengébbek védelme,
- ✓ tolerancia, türelem, empátia,
- ✓ elegendő figyelem minden gyermekre.

Az óvodapedagógus feladata, hogy pozitív megerősítéssel járuljon hozzá a gyermek egészséges személyiségének fejlődéséhez.

A szocializálódás színterei

A befogadás időszaka

Célunk, hogy a gyermek szívesen járjon óvodába, elfogadja a kialakított szokásokat, bizalommal forduljon nevelőjéhez.

Az óvodakezdés első benyomásai egy életre szóló élményt adnak, melyek meghatározzák a gyermek óvodához fűződő viszonyát, és a létrejövő kapcsolat minőségét.

Az óvodába felvételt nyert gyermeknek és a szülőjének lehetőséget biztosítunk arra, hogy betekintést nyerjenek óvodai életünkbe. Igény szerint, előzetes időpont egyeztetés után megismerkedhetnek a csoportszobával, a gyermek leendő óvodapedagógusjával és dajkájával.

A szülők az első szülői értekezleten kapnak tájékoztatást a csoporton belüli beszoktatás módjáról. Megbeszéljük a beszoktatás kezdési időpontját, figyelembe véve a szülők kéréseit. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülő gyermekével együtt részt vehessen az első pár napon az óvoda délelőtti tevékenységeiben, ezzel is biztosítva a gyermek igényeihez igazított fokozatos, lépcsőzetes beszoktatást.

Együttlét a mindennapokban

Célunk, hogy a gyermek megtalálja a helyét és érezze jól magát a csoportban.

Óvodánkban, érzelmi biztonságban, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörben neveljük a gyerekeket. A mindennapi tevékenységek során a gyermek megtalálja helyét a csoportban. A közös élmények hatására egyre magasabb szintre emelkedik szociális viselkedése. Megalapozódik a társas együttélés szabályainak szokás- és normarendszere. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, mely által a gyermek tapasztalatot szerezhet az interperszonális kapcsolatokról.

3.3. Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Célunk a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése és ezek gyakorlása tevékenységekben és élethelyzetekben, valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.

A játékon és a mozgáson keresztül lehetőség nyílik a változatos cselekvésen alapuló, spontán és tervezetten szerzett tapasztalatszerzésre, ismereteinek rendszerezésére, bővítésére, azok különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztésére. Az érzélem a gyermeki érdeklődés egyik mozgatóereje. A mozgás által szerzett

tapasztalat a gyermeket cselekvésre készíti. Ezeknek az érzékszervi mozgásos sémáknak tapasztalatai indítják el a tanulás folyamatát.

A játék által kínált lehetőségekben fejlődik a gyermekek képzeletvilága, fantáziája. Tapasztalati úton megismeri az őt körülvevő világot.

A csoportban közösen szervezett beszélgetések és a problémák megoldása fejleszti a gyermek kifejező- és problémamegoldó képességét.

Feladatunk a tapasztalatszerzési folyamat olyan mérvű megszervezése, mely alapul veszi az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait, és ezen belül alkalmazkodik a gyerekek közötti különbségekhez is. A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak, és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk.

Az ismeretszerzés mindvégig játékos marad, cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül. A játékoság forrása lehet az eszköz, az eljárás, a módszer. Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják. Törekszünk arra, hogy minden gyermeket önmagához mérten sikerélményhez juttassunk. Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.

Fontos, hogy a csoportszoba áttekinthető legyen. Az eszközök megválasztásakor szempontunk az esztétikusság, szemléletesség, az életkori sajátosságokhoz való alkalmazkodás, a konkrét célokkal és feladatokkal egyeztethető választás.

Az óvodapedagógus pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Használjuk a modern információ feldolgozási eszközeit, példát mutatunk az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.

3.4. Az anyanyelvi nevelés

Célunk, a gyermek életkori, valamint egyéni sajátosságainak figyelembevételével a beszédfejlődésének elősegítése.

Az anyanyelv használata végig kíséri a gyerek valamennyi tevékenységformáját, szóbeli megnyilvánulásait, valamint az óvodapedagógus és a gyermek kapcsolatát.

A gyermekek az utánzás révén elsősorban a szóbeli kommunikáció elemeit sajátítják el, ami segíti őket abban, hogy később kialakítsák az önálló beszéd hangzásbeli szerkezetét.

Meghatározó minta a környezet példamutatóan helyes és szép beszéde. Beszédünk követésre méltó, nyelvhasználatunk kifogástalan, mondatszerkesztésünk egyszerű, de változatos. Törekszünk a szemléletességre, játékoságra.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére nagy figyelmet fordítunk.

A gyermek beszédfejlettségének egyik mutatója, hogy mennyire fejezi ki magát a helyzetnek megfelelően. Párbeszédes helyzetekben felmérjük a gyerekek beszédfejlettségét. Az anyanyelvi neveléskor figyelembe vesszük a gyerekek életkori, valamint egyéni sajátosságait. Törekedünk a gyerekek szókincsét bővíteni új fogalmakkal, kifejezésekkel. Szükség szerint a logopédus munkájára támaszkodunk.

A nap folyamán anyanyelvi játékokat is játszunk a gyerekekkel. Így további motivációt kapnak a beszédre. A hallás, beszédhallás fejlesztését célozzák a hangfelismerési, differenciálási gyakorlatok.

A **MESE-ZENE program** segítségével - amely gyermekközpontú, játékos, élményszerű, zenével, mozgással, mesével átszőtt tevékenységek rendszere - olyan kompetenciákat tudunk kialakítani az iskolába készülő nagycsoportosainkban, amelyek a majdani olvasás gördülékeny elsajátítását biztosítják minden gyermek számára. Az óvodapedagógusok a kidolgozott módszertani elvek alapján, konkrét játékleírások és mesék segítségével érzékenyítik a gyermekeket a beszédhangok észlelésére.

A drámajáték sokoldalúan fejleszti a gyerekek személyiségét, önismeretüket, társas kapcsolataikat, kommunikációs képességeiket, szókincsüket. Óvodánkban a drámapedagógus szakvégtzettséggel rendelkező kollégák a játékokat beépítik csoportjuk mindennapi életébe.

Logopédia

A beszédzavarok és beszédhibák megszüntetése a logopédia feladata, melyet az óvodában utazó logopédus végez.

Minden nevelési év elején megtörténik a nagycsoportos (tanköteles) gyermekek logopédiai szűrése, beszédállapot és részképességek felmérése. A szűrések eredménye alapján kerülnek be a gyerekek a logopédiai csoportba.

Fontos, hogy az iskolába lépő gyermeknek ne legyenek beszédhibái, mert azok károsan befolyásolják az olvasás- és írástanulást. A beszédnek két oldala van, a beszédprodukció és beszédészlelés. E két folyamat egymásra feltételezve és támogatva fejlődik a nyelvelsajátítás során. Bármelyik sérülése később zavart okozhat az olvasás és írástanulásnál.

Beiskolázás előtt szűrővizsgálat készül a diszlexia veszélyeztetettségéről.

A Pedagógiai Szakszolgálat, illetve beszédvizsgáló által kiállított szakvélemény alapján minden fiatalabb (középső vagy kiscsoportos) gyermek is jogosult ellátásra (pl. megkésett beszédfejlődés, diszfázia).

4. Az óvodai élet megszervezésének feltételei

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodapedagógusok, és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak (dajkák) összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvodánk hangsúlyt fektet arra, hogy megfelelő végzettségű szakemberek vegyenek részt a nevelő munkában. Több pedagógusunk az alapképzettségen túl szakvizsgával is rendelkezik, mely a szakmai munka színvonalát emeli. Az óvodapedagógusok munkáját segítő szakemberek és pedagógiai asszisztensek is támogatják (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytestnevelő).

Az intézményvezető munkáját az óvodatitkár segíti. Technikai dolgozók is részt vesznek az óvodai élet hatékony biztosításában (konyhai dolgozó, kertész, karbantartó).

4.2. Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete, udvara, berendezései a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, megfelel változó testméretüknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Eszközeink lehetővé teszik a mozgás- és játékgigényük kielégítését. A gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

Az emeleti hallban mászófal kialakításával, tornateremi foglalkozásokkal, változatos eszközökkel, valamint az udvari játékok sokszínű kínálatával támogatjuk a mozgáskedv felkeltését, a gyermekek mozgásigényének kielégítését. Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak (tornaterem, fejlesztő-, logopédiai-, és nevelői szoba, irodák, öltöző, mosdók). A földszinti és emeleti hallban lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

Óvodánkban a nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök a törvényi előírásoknak megfelelő mennyiségben és összetételben, az óvoda nevelési programja szerint rendelkezésre állnak.

Az eszközöket, felszereléseket a létszám figyelembevételével szerezzük be, annyit, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyszerre teljesíteni lehessen.

A tárgyi eszközöket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára odafigyelve helyezzük el.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

4.3.1. A nevelés tervezése

A nevelés tervezésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét, fejlettségi szintjét, a fejlesztési célokat. Tudatos tervezésünk célokat és feladatokat határoz meg az adott időszakokra. Az éves nevelési terv a csoport fejlesztéséhez igazodik, egymásra épülve, komplex módon.

Évkezdetkor meghatározzuk az adott évre vonatkozó kiemelt nevelési céljainkat, legfontosabb feladatainkat. Előrevetítjük a várható, illetve tervezett eseményeket.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző, általunk készített - kötelező és nem kötelező -- feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Komplex módon figyelembe vesszük a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait.

Az év végi értekezleten a nevelőtestület áttekinti az elmúlt nevelési évet. Minden csoportról beszámolót tartanak az illetékes óvodapedagógusok (szóban), a munkaközösségek is értékelik munkájukat (szóban és írásban). A beszámolók szempontjai illeszkednek az

intézményi önértékelési elvárásrendszerhez. A beszámolók alapján elkészítjük a következő nevelési év munkatervét. A sajátos nevelési igényű gyerekek adottságait is figyelembe véve tervezzük meg az éves feladatainkat.

Pedagógiai munkánkat az intézmény programjának megfelelően hosszabb- rövidebb időszakokra tagolva, éves tervre, projekt tervekre bontva tervezzük meg.

4.3.2. Napirend

6 ⁰⁰ – 7 ³⁰	A gyülekező az ügyeletes csoportban szabad játék és egyéb tevékenység
7 ³⁰ - 12 ⁰⁰	Szabad játék, levegőzés a szabadban, kezdeményezések, iskolaelőkészítő foglalkozások, egyéni fejlesztés, mindennapos mozgás
8 ³⁰ – 9 ⁰⁰	Tízórai
12 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	Mosdózás, testápolás Ebéd Mosdózás, testápolás Készülődés a délutáni pihenőhöz. Mese
13 ⁰⁰ - 15 ³⁰	Pihenés Ébredés, ágyazás Mosdózás, fésülködés Uzsonna
15 ³⁰ - 18 ⁰⁰	Szabad játék a hazamenetelig

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirend igazodik a programban megfogalmazott feladatainkhoz. Figyelembe veszi helyi szokásainkat, igényeinket.

Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti belső arányok kialakítását.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

4.3.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Az Ovi Krétában gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit szempontok szerint értékeli, hogy az életkorának megfelelően hogyan fejlődik, eléri-e az iskolakészültség kritériumait.

Életkortól függően készít értékelést a pedagógus a gyermek fejlődéséről.

Véglegesítés után automatikusan bejegyzés jön létre.

A szülők részére készült dokumentum tartalmazza az intézmény és a gyermek adatait. Megjelennek a dokumentumban a területekhez tartozó megállapítások, valamint a feljegyzések is, melyek a szülők részére láthatóként vannak megjelölve.

4.3.4. A pedagógiai program értékelése

A pedagógiai programban leírtak megvalósulásáról a munkaközösségvezetők, a segítő szakemberek beszámolót készítenek a nevelési év végén. Az igazgató az intézmény tevékenységéről átfogó módon elkészíti az intézményi Beszámolót. A dokumentum nyilvános.

Havonkénti megbeszéléseken, a program gyakorlati alkalmazása közben többször értékeljük és elemezzük a tapasztalatokat.

Folyamatosan megkérdezzük partnereink véleményét, az eredmények figyelembevételével határozzuk meg a következő időszak feladatait.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái

5.1. A játék

A játék az óvodás korú gyermek alapvető, mindennapiját átszövő, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. A játékban gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, megoldási mintákat kaphat, kiélheti szorongásait, újra élheti kellemes élményeit. A játék közvetíti a legtöbb ismeretet, a gyermek kreativitását fejleszti, erősíti.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt. A szülő, az óvodapedagógus, a felnőtt utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése!

Programunk alapelve szerint a gyermek elég időt, alkalmat és lehetőséget kap elmélyült játékához. Biztosítjuk számára a szükséges feltételeket, eszközöket. Tudatosan alkalmazzuk a közösség fejlesztés változatos módszereit a játék, és más élmény gazdag tevékenység, program során.

Célunk, a gyermek szabad képzettársításának elősegítése. Biztosítjuk a gyermekek számára az intellektuális, mozgásos, és szociális tapasztalatszerzést, az élmények többszöri átélését, mely által a gyermek egyéni vágyai és ötletei kibontakozhatnak.

Feladatunk, hogy biztosítsuk a játék feltételeit:

- ✓ megfelelő légkört,
- ✓ helyet,
- ✓ időt,
- ✓ eszközöket,
- ✓ élményszerzési lehetőségeket a különböző játékformákhoz (gyakorlójáték; szimbolikus szerepjáték; konstruáló játék; szabályjáték).

5.1.1. A játék feltételrendszere

A nyugodt és biztonságérzetet keltő légkörben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat, önállóan választhatnak hozzá társat, helyet, eszközt.

A játék egyik színtere a csoportszoba. A gyerekekkel közösen játszóhelyeket, meghitt kuckókat alakítunk ki.

Csoportszobáinkban helyet biztosítunk azoknak a közösen gyűjtött, vásárolt anyagoknak, kellékeknek, amelyet a gyermek szabadon felhasználhat játékának kiegészítésére.

A játék további színtere az udvar, melyet korcsoportonként tagoltunk. A gyermekek mozgásának fejlesztésére természetes anyagokból készült játékszerek és biciklik, rollerek állnak rendelkezésre.

Az edzettség és a mozgásfejlesztés megvalósításához az eszközök biztosítása önmagában nem elégséges. Feladatunk még, hogy minél több szabadban végezhető játéktevékenységgel ismertessük meg a gyermekeket, valamint az, hogy életkoruknak megfelelő népi játékokat is felelevenítsünk. A játék egyéb fajtáinak feltételeit is biztosítjuk (rajzolás, barkácsolás, konstruáló játékok, társasjátékok stb.).

Az óvoda területén kívül is van alkalom játékra játszótéren, kirándulások alkalmával, erdőkben, réteken.

5.1.2. A játékidő

A játék kiemelt jelentőségű óvodánk napirendjében. Biztosítjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A délelőtt elkezdett játéktémát nemcsak délután, hanem napokon keresztül is folytathatják a gyerekek. A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába. Körültekintő szervezéssel a kezdeményezések, foglalkozások helyének és idejének megválasztása nem borítja fel az elmélyült játékot.

5.1.3. A játék eszközei

A játékszerek megválasztásában arra törekszünk, hogy legyenek esztétikusak, igazodjanak az életkorhoz, segítsék elő a fejlődést.

A készen kapható játékok mellett szükség van kiegészítő eszközökre, melyek elkészítéséről folyamatosan gondoskodunk. A nagyobb gyerekek már maguk is próbálkozhatnak egyszerűbb játékok elkészítésével. Szükségük van arra az élményre is, hogy saját kezükkel hozzanak létre tárgyakat, játékszereket.

Csoportszobáinkban állandóan jelen vannak a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközök, melyeket a gyermekek szabadon igénybe vehetnek.

5.1.4. A gyermek játékának fejlődése és személyiségfejlesztő hatása

Kevés jobb nevelési eszközt ismerünk a közösségi ember tulajdonságainak kifejlesztéséhez, mint a játékot. Aki játszik, az megtanul jól mozogni, ügyességre, leleményességre tesz szert. Fejlődik reagáló képessége, finomulnak érzékszervei. Világossá

válnak ismeretei, fejlődik gondolkodásmódja, javul beszédkézsége, gazdagodik szókincse, erősödik figyelme. Ilyenkor tanul meg szívből örülni a győzelemnek és elviselni a kudarcot is.

Fontos tehát a játékok lélektani szerepe (az önismeret és az egészséges önértékelés kialakítása, az aktivitásra irányuló serkentés) és társadalmi szerepe (a csoporttudat, a kapcsolat teremtés és a másokkal való együttműködés készségének kialakítása).

A játékfajták szinte mindegyike megjelenik az egyes korcsoportokban, csak különböző fejlettségi szinten. A 3-4 éves gyermekek legfőbb játéka a gyakorlójáték, mely a véletlen mozgásból, cselekvésből adódik. Jól fejlődik a gyermek nagymozgása, ismerkedik saját testével, testi képességeivel. Rakosgatással, öntögetéssel, tologatással, csúszkálással stb. manipulációs készsége fejlődik.

3 éves kor táján még kifejezetten igényli a gyermek a felnőttel való együtt játszást. Az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat alapja az érzelmi kötődés. Az óvodapedagógus megerősítő viselkedésével alakítja csoportjában a toleranciát, elfogadtatja az eltérő viselkedésű gyereket.

A szerepjáték a gyakorlójátékokból bontakozott ki. A szerepjátékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki, környezetük jelenségeit sajátos módon újraalkotja. Nagy jelentősége van a gyermek egész személyiségének fejlődésében, elsősorban a szociális területeken.

Az óvodáskor végére kialakuló szabályjáték sokoldalúan hat a gyermekre. A játék lényege a szabály betartása, amit komolyan kell venni. Spontaneitása a szabály önkéntes vállalásában érvényesül. Előfordulhat, hogy a szabályok nem merevek, néha a játék folyamatában is változhatnak. A gyermekek maguk is alkothatnak szabályokat. Feladatunk, megismertetni a gyerekekkel a szabályjáték fajtáit (mozgásos és értelemfejlesztő játékok).

Konstruálásra a gyerekeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játék- és építőelem felhasználása ösztönzi. A „valamit alkotni” igénye és öröme, a kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

A felnőtt beavatkozása csak mintaadás, megoldási lehetőségek felállítás, választhatóság, valamint a testi épség megőrzése szempontjából indokolt. Az óvodapedagógus elemző képessége segít eldönteni: a gyermek játékához igényel-e újabb ötletet, vagy eszközt. Mérlegeli, hogy jelent-e továbblépést, ha a felnőtt bekapcsolódik, hogy egy-egy mozdulattal új lendületet adjon.

5.2. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás minden olyan tevékenységet jelent, amely ismereteket gyarapít, újabb tevékenységet tesz lehetővé, megnyilvánulási lehetőségeket bővít. Munkánkban a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeljük. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a személyiségfejlődést támogatja. A differenciálás elvét alkalmazzuk. A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésben szemléljük. Az egyéni bánásmód megvalósulását reálisan és szakszerűen elemezzük, és értékeljük a gyakorlatban.

Az óvodáskorú gyerekek ismeretei élményeken alapulnak, még nem alkotnak minden esetben rendszert. Gondolkodásukra jellemző, hogy észlelik ugyan az adott jelenségeket, de a maguk nézőpontjába helyezve értékelik azokat.

A tanulás nevelésünk eszköze a játék és a munka mellett. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, és a gyermekek kreativitásának. A gyermekek tevékenységeit és a foglalkozásokat a célnak megfelelően, logikusan építjük fel.

Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD lejátszó, projektor, interaktív tábla, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használjuk. Rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, digitális anyagokat és eszközöket céljainknak megfelelően használjuk.

Célunk: az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és képességek fejlesztése. Fontosnak tartjuk a gyermek világképének alakítását, értelmi képességének, szocializációjának, beszédkészségének és mozgásának játékokban való fejlesztését. Az óvodapedagógus feladata a tanulást támogató környezet megteremtése, amely épít a gyermekek előzetes ismereteire.

Feladatunk a tanulási folyamat olyan mérvű megszervezése, mely alapul veszi az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait, és ezen belül alkalmazkodik a gyerekek közötti különbségekhez is. A gyermekekben igyekszünk felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben IKT eszközöket is használunk.

Az óvodai tanulás mindvégig játékos marad. A játékoság forrása lehet az eszköz, az eljárás, a módszer.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Utánzásos tanulás és szokások kialakítása: A gyerekek megfigyelik és utánozzák környezetükben lévő felnőttek és társaik viselkedését és tevékenységeit, így sajátítják el az alapvető szokásokat és modellt követő magatartást.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés: A játék révén a gyerekek felfedezik a körülöttük lévő világot, és saját tapasztalatokat szereznek, ami segíti őket az önálló gondolkodás és problémamegoldás fejlesztésében.
- Játékos, cselekvéses tanulás: A gyerekek aktívan részt vesznek különböző játékokban és tevékenységekben, amelyek során tapasztalatokat szereznek és készségeket fejlesztenek.
- Ismeretszerzés gyermeki kérdésekre és válaszokra építve: Az óvodapedagógusok támogatják és válaszolnak a gyerekek kérdéseire, így segítve azokat az információk megértésében és a tudásuk bővítésében.
- Óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés és felfedezés: Az óvodapedagógusok szervezett tevékenységeket vezetnek be, amelyek során a gyerekek megfigyelhetik, tapasztalhatják és felfedezhetik a körülöttük lévő világot.

- Gyakorlati problémamegoldás: A gyerekek számára feladatokat és problémákat állítunk fel, amelyek megoldása során fejlesztik a logikai gondolkodást és a kreatív problémamegoldó képességeket.

Az óvodai iskolaelőkészítő foglalkozások célja a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális érettségének megerősítése az iskolakezdésre. A foglalkozások játékos, életkorhoz igazodó formában segítik az alapvető képességek és készségek (figyelem, emlékezet, gondolkodás, finommotorika) fejlődését. Az iskolaelőkészítés az óvodai nevelés mindennapi tevékenységeibe integráltan, kötelező külön foglalkozás nélkül valósul meg. A fejlesztés a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva, differenciált módon történik.

A tanköteles kort megelőző évben a gyermekek számára naponta összesen 45 perc időtartamban, szükség szerint differenciáltan, iskola-előkészítő foglalkozásokat szervezünk.

Ezek a különböző tanulási formák és módszerek együttesen segítik a gyermekek személyes, szociális, kognitív és érzelmi fejlődését az óvodai környezetben.

A csoportok foglalkozási anyagát a nevelési célok érdekében, a csoport és az adott gyermekek fejlettségéhez igazodva, valamint a helyi lehetőségeket szem előtt tartva tervezzük meg és építjük fel. Ehhez megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat tervezünk. Minden esetben törekszünk arra, hogy a gyermekeket önmagukhoz mérten sikerélményekhez juttassuk!

Fontos, hogy a csoport elrendezése áttekinthető legyen. Az eszközök megválasztásakor szempontunk az esztétikusság, szemléletesség, az életkori sajátosságokhoz való alkalmazkodás, a konkrét célokkal és feladatokkal egyeztethető választás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra. A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk. Többféle módszertani megoldásban gondolkodik. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza módszereit. Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű. Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.

A projektmódszer óvodánkban ötvözi a játékos ismeretszerzést, a játékban megvalósuló tanulást, és a különböző tevékenységformákat.

A projekt egy középpontba állított kérdés, probléma, tevékenység, fogalom köré felépített tevékenységi terv, melynek kezdő időpontját meg tudjuk határozni, de a befejezését csak "megjósolni" tudjuk, hiszen folyamatában bővíthet, szűkülhet a gyerekek érdeklődése, a tevékenységek közbeni új ötletek (gyerek, pedagógus) miatt. Keretterv ahhoz, hogy hányféle oldalról is tudjuk körbejárni a középpontba állított fogalmat, tevékenységet. Áttekinthetővé teszi a kapcsolható játék, munkalehetőségeket és az értékközvetítési tartalmakat.

A **cél** sohasem a tanulás, hanem valamilyen konkrét produktum létrehozása. A tanulás, mint kísérő eszköz van jelen, a főszereplők a *produktum* elérésére irányuló tevékenységek. A tanulás a tevékenységek tervezése, szervezése, a szokások alakítása, elsajátítása közben indirekt módon valósul meg.

A projektmódszer a gyermek érdeklődésére, a pedagógus és a gyermek közös tevékenységére épülő módszer. A megismerési folyamatok a projektek tevékenységeinek sorozatában valósulnak meg.

A projektmódszer jellemző jegyei:

- A nagyfokú szabadság, amelyet a gyermekek számára biztosít a célok kiválasztásától, a tervezéstől a feladat végrehajtásának módozatain keresztül egészen az elkészült produktum értékeléséig.
- A konkrét, a mindennapi életből vett problémákat közösen oldják meg, eközben a gyermekek saját elképzelései is megvalósulnak.
- A gyermekek aktív részvétele és érdeklődése biztosított, mert a gyermekek maguk választhatják ki érdeklődésük, képességeik, tempójuk szerint azokat a feladatokat, amelyek számukra vonzóak. Lehetnek ezek kiválasztott feladatok akár a téma feldolgozásából, akár a tervezésből, akár a megvalósítás folyamatából.
- Az óvodapedagógus-gyermek és a gyermek-gyermek közötti természetes együttműködésre épül mind a téma kiválasztásában, mind a hozzá szükséges tudás megszerzésében, a kellékek és eszközök beszerzésében, a produktum elkészítésében és bemutatásának megszervezésében.
- Központi témája (ami lehet élethelyzet vagy a komplex feladat megoldása) tevékenységekben vagy tevékenységek sorozatában valósul meg. Például szilvabefőtt télire: szilvaszedés, szilvavásárlás, -mosás, -válogatás, üvegmosás, szirupkészítés stb.
- A téma jellegétől függően időtartama lehet rövidebb vagy hosszabb (nap, hét, hónap vagy akár több hónap).
- A témafeldolgozás teljes, mivel az adott körülményekhez képest a lehető legtöbb összefüggés kerülhet felszínre.
- A tevékenységekbe integrált műveltségterületek sokoldalú tapasztalatok során épülnek be a gyermeki tudatba. A valóságos élettevékenységek maguk köré rendezik az ismereteket, ezáltal komplexsége és több szempontúvá válik a központi probléma feldolgozása. Eközben a gyermekek aktívan és cselekvően „élik” az életet, és megismerésük fő forrása a *közvetlen tapasztalás* lesz, amely így maradandó tudást biztosít.
- Kollektivizál és individualizál, mert közös tervezéssel, közös szervezéssel, közös végrehajtással és ellenőrzéssel együttműködésre, összedolgozásra, munkamegosztásra, kooperativitásra sarkallja a gyermekeket, ugyanakkor lehetővé teszi, hogy ki-ki maga válasszon magának „testhez álló” feladatot - ezzel individualitásukat viszik a közös vállalkozásba.
- A projekt megvalósulásába a szülői támogatás és közreműködési készség is bevonható.

A projektmódszer előnyei az óvodai nevelés folyamatában:

- ✓ Meghagyja a világ egy és osztatlan voltát, és a teljesség élményével ajándékozza meg az óvodás gyermeket.
- ✓ Alkalmas élethelyzetekben adódó tevékenységek általi tapasztalatszerzésre.
- ✓ A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek, ismeretek.

- ✓ A közvetlen környezet szemléletes alapját adja a megismerési folyamatok fejlődésének - az érzékelésnek, az észlelésnek, a figyelemnek, az emlékezetnek, a gondolkodásnak, a képzeletnek és a gyermeki kísérletező igénynek.
- ✓ Biztosítja az egyéni érdeklődés, az egyéni ütem, az önállóság és az öntevékenység lehetőségét, ez motiválóan hat a gyermekek téma iránti elkötelezettségére. Ezeket a motiváló hatásokat a pedagógus kihasználhatja a gyermeki önfejlődés inspirálására úgy, hogy közben ő gyakran a háttérben maradhat.
- ✓ A szabad önkifejezés lehetősége harmonikus lelkiállapotot eredményez.
- ✓ A szenzoros, percepciós, pszichomotoros fejlődés lesz a meghatározó a konkrét tapasztalatszerzés során.
- ✓ A cselekvések hatékonyabban segítik a személyiség fejlődését, mintha a felnőttől származnának a feladathelyzetek.
- ✓ Mindig tartalmaz választási lehetőséget, így jól hasznosítható az egyéni érdeklődés motiváló ereje.
- ✓ Támogatja az eltérő szükségletű gyermekeket, az eltérő tanulási stílusok érvényesülését.
- ✓ A közös tevékenység, vállalkozás és az együttes tapasztalás során megvalósulhat a munkamegosztás.

5.2.1. Verselés, mesélés

Az óvodába kerülő kisgyermek ritmusok, dallamok, hangzóviszonyok szerint spontán, játékos módon tanulja és ismeri meg a nyelvet.

Ehhez a spontán tevékenységhez igen közel állnak a népi mondókák, dúdolók, csiklandozók, höcögtetők, tapsoltatók és más játékok. Ezek adják a kisgyermek első olyan érzéki élményeit, melyek a nyelven át egy másik emberhez kötődnek, és őt magát is tevékenységre serkentik.

A mondókák, dúdolók, versek érzéki-érzelmi élmények során fejlesztik az emlékezetet, szókincset, képzeletet.

A tudatosan választott, előszavas mesék befogadását a csoportban kialakított rítusok segítik.

Az óvodában az irodalmi nevelés szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel és a mozgásos játékokkal. A verselés és a mesélés élmény a kisgyermek számára, mely a mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese és a vers, az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Mindig többről szól, mint amennyit szavakkal kimond.

A mese oldja a szorongást, amelyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyerekből. A mese és a vers belső képteremtésre tanít, mely szükséges

ahhoz, hogy a gyerek később maga is szívesen olvasson. A könyvespolcra a gyermek maga is leveheti a neki tetsző mesekönyvet, leprellőt, gyermekújságot.

A drámajáték sokoldalúan fejleszti a gyerekek személyiségét, önismeretüket, társas kapcsolataikat, kommunikációs képességeiket, szókincsüket. A drámajátékban együtt játszásról van szó.

Célja, hogy a gyerekek aktív tevékenység során fedezzék fel a körülöttük lévő tárgyi és szociális környezetet, miközben megismerik saját belső és külső világukat.

A dramatikus nevelés elősegíti a gyerekek alkotóképességének, önálló, rugalmas gondolkodásának fejlődését, fejleszti a térbeli tájékozódás képességét, hatékonyan segít a beszédképesség fejlődésében. Elősegíti a képzelőerő kibontakoztatását, a helyzet felismerési és döntési készség kialakulását. A közösség együttesen szerzett tapasztalatai elmélyítik az egymás között lévő kapcsolatokat, a visszajelzések alapján kialakul a gyermeknél önmagáról egy kép, ami a reális önismeretet segíti. A drámajáték a metakommunikációra, improvizációra épül.

A drámapedagógiai végzettséggel rendelkező kollégák csoportjukban – később óvodaszinten – lehetőség szerint osztott csoportban foglalkoznak a gyerekekkel.

Minden csoport rendelkezik bábparavánnal, bábokkal (kesztyűbáb, ujj báb stb.), így lehetőség nyílik a gyermekek által kitalált szituációk eljátszására, a hallott mese újbóli feldolgozására.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével és a változatos irodalmi művek alkalmazásával (klasszikus és kortárs irodalmi művek egyaránt).

Feladataink

- ✓ Biztosítsuk a 3-7 éves korban kedvelt hagyományos formák feltételeit, pl.: mesélés, verselés, bábozás, dramatizálás, dramatikus játékok.
- ✓ A korcsoportoknak megfelelően igényes irodalmi anyag összeállítása.
- ✓ A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoport összetétel figyelembevételével a mese, versanyag megválasztásával a multi- és interkulturális nevelés megvalósítása.
- ✓ Az irodalom eszközeivel a gyermekek nyelvi és önkifejezési képességeik fejlesztése, a gyermek saját vers- és mesealkotási kedvének támogatása, erősítése.
- ✓ Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (meseprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).

5.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A gyermeket sokféle zenei hatások érik. **A magyar népzenei anyag** (ölbeli játékok; népi gyermekdalok; énekes játékok) a néphagyományok ápolása mellett alkalmas arra, hogy játékoságával, emocionális hatásával felkeltse a zene iránti érdeklődést, megszerettesse az

éneklést, a közösségben átélt élmények segítségével erősítse az együvé tartozás érzését. Formálja a gyermek zenei ízlését, készségeit, képességeit.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az esztétikai és művészeti nevelés részeként körjátékok alkalmával a mozgáskultúrában és a társas kapcsolatok kialakításában olyan mintát kap a gyermek, amely szilárd alap lehet életében. Az élményt nyújtó közös éneklés és zenei tevékenységek során ugyanis felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A zenei nevelés elsősorban a magyar népdalok mikrostruktúráit fogja át: ezek egyszerű szerkezetű, tiszta formájú népi mondókák, gyermekjátékok és komponált gyermekdalok, melyek elősegítik a zenei anyanyelv kialakulását. Tartalmát az adott csoport fejlettségi szintje, közös élményei, érdeklődési területei és az óvodapedagógusi attitűd határozzák meg. Ezért minden csoport más és más zenei arculattal rendelkezik, ugyanakkor közös alapokon nyugszik és közös célok elérésére törekszik.

A csoportok sajátosságainak megfelelően megválogatott zenei anyag, a néphagyományok, népi játékok meghatározó szerepet töltenek be a nemzeti nevelésben (a nemzetiségi csoportokban kiegészülve a német zenei anyaggal).

Mozgásos, dalos játékaink igen változatosak. Az ünnepkörökhöz kapcsolódva, az ünnepet előkészítve, az ünnepvárás hangulatát fokozva dolgozzuk fel zenei hagyományainkat, népszokásainkat.

A zene és a tánc szorosan összetartozó, összekapcsolódó fogalmak. Ezt az igényüket is kielégítjük táncmuzsikával, élő népzenevel, néptáncsal. Céltudatosan fejlesztjük mozgáskészségüket egyszerű tánclépések megtanításával, hogy fantáziájukat a táncban is kifejezésre juttathassák.

A **zenehallgatási** anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek hovatartozását is (nemzetiségi, etnikai kisebbségek).

Változatos zenei eszközöket, **hangszereket** használunk (cintányér, dob, triangulum, egyszerű ritmushangszerek, egyszerű népi hangszerek, természetes anyagok, kövek, faeszközök, termények, kendők, szalagok, táncos szoknyák stb.).

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Célunk a zenei műveltség, zenei anyanyelv megalapozása. A néphagyományok nyomán a népdalkincs megismertetése, megszerettetése által esztétikai ízlésformálás-fejlesztés.

Feladataink:

- ✓ tiszta éneklési készség, zenei hallás fejlesztése,
- ✓ ritmusérzék fejlesztése mozdulatokkal, tánclépésekkel, mondókák, dalok ritmusával, egyenletes lüktetés, dalritmus érzékeltetése tánclépéssel, hangszerek segítségével,
- ✓ zenei alkotóképesség fejlesztése improvizációval
- ✓ a népi mondókákat, gyermekdalokat a gyermek képességeinek megfelelően válogatjuk, bővítjük (hangterjedelem, ritmus, nyelvezet)
- ✓ A fokozatosság elvét figyelembe véve állítjuk össze a dalanyagot Forrai Katalin és a kortárs zenei, művészeti alkotások gyűjteményét felhasználva.

- ✓ Feladataink megvalósításában „munkatársaink”: a különböző meghívott zenekarok, zenészek, akik élő népzenevel, népi játékokkal, néptánc bemutatásával és tanításával nyújtanak gazdag élményt gyermekeinknek is.
- ✓ A belső képek gazdagítása az ének, énekes játék eszközeivel a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával
- ✓ Az auditív észlelésnek köszönhetően különbséget tesznek a hangmagasság, hangerő, ritmus, hangszín, folyamatosság, beszéd és beszédhangok között.
- ✓ Felismernek dalokat, dallam és ritmustöredékeket énekhang, taps és hangszer segítségével.

5.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Összetett és sokszínű nevelési terület, amely magában a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, a kézi munkát, plasztikai munkákat, az ábrázolás különböző fajtáit, valamint a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést. Mindezeket sokoldalú megfigyelésekre, élményekre alapozottan bontakoztatja ki.

A gyermek ábrázoló tevékenysége nem más, mint a világról kialakított képének vizuomotoros reprezentációja.

Az óvodai vizuális nevelés fontos alapozó funkciót tölt be, melynek feladata a vizuális kifejezőmód kialakítása. Ennek útja egyénenként eltérő folyamat. Alapját mindig az esztétikai élmények és az érzéketlen tapasztalatok biztosítják – mint az esztétikai befogadás és alkotás motivációi.

A személyiségalkotás komplex folyamatában a vizuális nevelés egyik fő jellemzője, hogy a fejlesztést az egyéni érettségi szinthez igazodó differenciáltsággal valósítja meg az óvodapedagógus.

Az ábrázoló tevékenységeket előkészítjük olyan megfigyelésekkel, amelyek élményhez juttatják a gyermekeket, s melyet az alkotásaikban is ki tudnak fejezni. Témákat adunk, hogy változatosabbá tegyük a gyermekek ábrázolótevékenységét, ezáltal megtapasztalják, hogy körülöttük minden megjeleníthető, ábrázolható. Felkeltjük bennük az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát; biztosítjuk élményeik, fantáziájuk, és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét; a gyerekeket az alkotás öröméhez juttatjuk. Megteremtjük a feltételeket a gyerekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló- és konstruáló képességének fejlődéséhez.

A gyermekeknek minden nap lehetőségük van alkotómunkára. Rendelkezésükre áll zsírkréta, filctoll, ceruza, ollók (jobb és balkezes), ragasztó, színes papírok, újrahasznosítható

anyagok pl. drótok, kapcsok, zsinegek, stb., hogy három dimenzióban is tudjanak alkotni. Különleges tevékenységekre is adunk lehetőséget: ujjfestés, viaszolás, fonalfestés, stb.

A gyerekek szívesen barkácsolnak: mesékhez bábokat készítenek, segédkeznek az ünnepi dekorációk elkészítésében. Játékot kiegészítő eszközöket, gyermekjátékokat, ajándékokat készítenek népi hagyományaink alapján természetes anyagokból (sárkányépítés, gyöngyfűzés, tojásfestés, kiszebaba készítés stb.). megtanítjuk a gyerekeket az eszközök célszerű kezelésére, a technikák, munkafogások változatos használatára.

A vizuális tevékenység hatása a gyermekek személyiségfejlődésére:

- ✓ fejleszti a finommotoros kontrollt, tapintásérzetet,
- ✓ javítja a vizuális megkülönböztető képességet,
- ✓ az eszközök megbecsülésére tanít,
- ✓ az építő-, ábrázoló-, alakító tevékenység segíti a gyerekek téri, formai és színeképzeiteinek kialakulását, gazdagodását, elősegíti a természet, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás és az értékelő-képesség alakulását,
- ✓ megismerteti a gyerekeket különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel.

Célunk:

- a vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele
- az intellektuális látás kialakítása
- a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése

Feladataink:

- ✓ a vizuális kifejezőmód kialakítása,
- ✓ a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése,
- ✓ a tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása,
- ✓ a gyermek tér-, forma-, szín-képzetének gazdagítása,
- ✓ esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének alakítása.

5.2.4. Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, természetes szükséglete. A helyzetváltoztató mozgások automatizálása után kiszélesednek mozgáslehetőségei, ezáltal gazdagodnak tapasztalatai. A folyamatos gyakorlás során mozgása fejlődik, minőségi változáson megy keresztül.

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a kisgyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a különböző tevékenységek és a mozgás által szereznek információt környezetükről. A mozgásfejlesztés az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. Az óvodai élet minden napján, a csoport érdeklődéséhez és terhelhetőségéhez igazodva szervezünk irányított mozgásos tevékenységet.

Óvodánkban kiemelt helyet foglal el a mozgás fejlesztése. A gyerekek a csoportjuknak saját mozgás tevékenysége mellett hetente több alkalommal (1-3) is részt vesznek prevenciós mozgásfejlesztésben gyógytestnevelő-mozgásterapeuta vezetésével, még több lehetőséget biztosítva ezáltal a mozgáskészségek tanítására, a mozgáskoordináció, a pszchomotoros készségek és képességek kialakítására, formálására és fejlesztésére, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására. Egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a mozgásban rejlő lehetőségek kiaknázására, munkánkat szemléletváltás jellemzi, melyet az élményközpontúság vezérel.

Célunk a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Továbbá tájékozódásuk, alkalmazkodóképességük, valamint a személyiség akaratí tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladatunk a mozgásfejlesztésben:

- ✓ a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése,
- ✓ rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása,
- ✓ mozgástapasztalatok bővítése, élményközpontú szemlélettel a mozgáskészségek alakítása,
- ✓ mozgásos állóképesség, terhelhetőség kialakítása
- ✓ a mozgásfejlődés folyamatos nyomon követése
- ✓ az óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása,
- ✓ a nap folyamán mozgásos játékok tervezése, mindennapi testmozgásba való beillesztése szervezett testnevelés fejlesztő hatásának tudatos tervezése,
- ✓ kirándulások szervezése.

Mozgás szervezett formában

A mozgás az óvodai nevelés folyamatában komplexen fejleszti a gyermek egészséges testi és teljes személyiségének fejlődését. A rendszeres mozgás és a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, egyensúlyozás, dobás), a testi képességeiket, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés, hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét, fejleszti a gyermekek szociális képességeit, társas kapcsolatait.

Célunk a mozgásminőség fejlesztése mellett többek között a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, a döntés és az alkalmazkodóképesség elősegítése, valamint a személyiség akaratí tényezőinek alakítása.

Feladatunk, hogy mozgásos élményekkel, játékos formában fejlesszük az óvodáskorú gyermekek testi képességeit, melyek megvalósítása játékos formában, változatos eszközökkel, differenciáltan a gyermekek képességeire, egyéniségére szabottan történik.

A mozgásos feladatok elvégzésénél olyan helyzetet, környezetet teremtünk, amely azokat a készségeket, képességeket alakítja ki, formálja, amelyek szükségesek egy adott mozgásforma, mozgássor elsajátításához, végrehajtásához, ezáltal élményközpontúvá válik maga a tevékenység.

A tornára, játékos mozgásra, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre teremben, vagy szabad levegőn, változatos eszközökkel, vagy anélkül, spontán, vagy szervezett

formában az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Mozgás szabadidőben

A gyerekek szomatikus fejlesztése nemcsak a testnevelés foglalkozásokon, hanem a játékidőben is történik. A gyermek érdeklődésétől függően különböző helyzetekben gyakorolhatja a foglalkozásokon elsajátított mozgásokat (kúszások, mászások különböző változatait). Az óvodaudvar változatos elrendezése, az udvari játékeszközök által kínált mozgáslehetőségek sokfélesége lehetővé teszi a különböző mozgásgyakorlatok elvégzését. Alkalom nyílik labdajátékok gyakorlására, biciklizésre, rollerezésre, futó- fogó játékokra. Eszközöket biztosítunk számukra, amelyek elősegítik a kreatív mozgástevékenységet.

A foglalkozásokon kívül a szabadidőben is lehetőség van a tornaterem használatára. Ilyenkor szabadon, saját ötletük alapján használhatják az eszközöket (füles ugró labda, trambulín, gimnasztikai labda stb.). Gyakorolják a megismert, elsajátított mozgásformákat, játékokat.

Mindennapos mozgás

Egészség megőrzés szempontjából kiemelt figyelmet fordítunk a mindennapos mozgásra. A hét minden napján kötött és kötetlen formában alkalmat biztosítunk a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Kihasználunk minden lehetőséget (udvaron, tornateremben, csoportszobában) arra, hogy a gyermekek mozgása fejlődjön.

Az óvodai élet minden napján, a csoport érdeklődéséhez és terhelhetőségéhez igazodva szervezünk irányított mozgásos tevékenységet.

5.2.5. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Környezeti nevelés és hagyományápolás

Az óvodáskori megismerő tevékenységben az indirekt tanulás forrásainak van döntő szerepe, mely források közül is kiemelkedik a tapasztalás, megtapasztalás. A természeti környezet megismerésében a gyermeki kreativitást, a probléma érzékenység a felfedezés jelenti. Az óvodások megismerési vágyára, érdeklődésére építve a velünk élő környezet könnyen nyitott könyvvé válik a gyermekek számára. Folyamatban a világgal történő találkozást sok érzelem kíséri, szövi át, s a gyermekek az élményeik szintjén élik meg az élet tanulás lehetőségeit.

A környezettel való ismerkedés által a gyermek az őt körülvevő környezetről olyan tapasztalatokat szerez, amely a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlen.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra és értékrendszer kialakítása szempontjából az óvodáskor ideális és fontos szakasza az ember életének.

Az óvadás számára szinte minden a játékon keresztül közelíthető meg. A környezeti nevelés során is a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára támaszkodunk.

Kihasználjuk adottságainkat, igazodunk lakóhelyünk és a közvetlen környezetünk sajátosságaihoz, lehetőségeihez.

Célunk, a közvetlen és a tágabb környezet felfedezése során a gyermek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt. Elősegíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb sajátosságainak megtapasztaltatása.

A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása

Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása.

Olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természeti és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása

Feladataink:

- a gyermek számára a megismerés örömét nyújtjuk folyamatos és alkalmi megfigyelési, megtapasztalási helyzetek biztosításával
- folyamatosan megfigyeltetjük az évszakok változásait, értelmezzük a változások okait, érzékeljük azok hatásait, összehasonlításokat végzünk
- megtanítjuk tájékozódni a körülötte lévő világban problémahelyzetek megoldása, önismeretének fejlődése során,
- kirándulásokon fedezzük fel a természet kincseit, szépségeit, ahol lehetőség van rá, gyűjtünk belőlük későbbi barkácsolásainkhoz,
- megerősítjük a gyermekben a helyes viselkedés szabályait az óvoda falain belül, közlekedés során, kirándulások alkalmával, a legkülönbözőbb helyzetekben,
- kialakítjuk a környezet megóvása iránti igényt (növények védelme; szemetelés, rongálás elítélése stb.), a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszonyulást,
- a szelektív hulladékgyűjtés a csoportoknál is megjelenik, külön kukában gyűjtjük a papírhulladékot. Az óvoda rendelkezik különféle szelektív hulladékgyűjtő edényekkel,
- takarékoskodás energiával, vízzel, árammal, papírral,
- rajzoláshoz, barkács tevékenységhez használt papírokat kapnak a gyerekek, a takarékosagra folyamatosan felhívjuk figyelmüket,
- megismertetjük a gyerekeket az újrahasznosítás fogalmával, folyamatával,
- felhívjuk a gyermekek figyelmét a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára, a csoportokban külön gyűjtjük a papír hulladékot. Ezt a Környezeti Munkaközösség koordinálja,
- a csoportszobában a gyermekek aktív részvételével élősarkot alakítunk ki, lehetőség nyílik a növények ápolására, fejlődésük megfigyelésére,
- az összegyűjtött természeti kincsek megfigyeléséhez, jelenségek szemléltetéséhez eszközöket biztosítunk (mikroszkóp, földgömb, nagyító, szakkönyvek) a gyerekek számára elérhető módon,

- az óvodában működő környezeti munkaközösség alkalmakat biztosít a gyermeknek az év folyamán, kerti tevékenységekre, lehetőséget ad az aktív munkára,
- természetes anyagokból készült tárgyakkal, eszközökkel cseréljük le a műanyagból gyártottakat, ajándékok, játékok készítésénél is előtérbe helyezzük a természetben fellelhető alapanyagokat a fenntarthatóság jegyében,
- a környezet és természetvédelemhez kapcsolható jeles napokat figyelemmel kísérjük, a gyerekekkel sajátos módon az ünnephez köthető tevékenységekkel emlékezünk meg róluk.

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései

A gyermek környezete megismerése közben **matematikai tapasztalatok** birtokába jut és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Az óvodai matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos ismeretszerzésre.

A matematikai megismerő tevékenység érdekességgé hat a gyerekekre. Örömet jelent számára, ha játékeszközök használatában hasonlóságot, vagy különbséget fedez fel. Egy-egy ilyen felfedezés sokszor újabbak keresésére ösztönzi. Ennek az állandó érdeklődésnek, motiváltságnak köszönhető, hogy a gyerek szívesen vesz részt minden matematikai jellegű tevékenységben.

Célunk, a környezet megismerése közben a gyermek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér-és síkbeli szemléletének, ítélőképességének alakítása.

Feladatunk, hogy felkeltsük a gyerek matematikai érdeklődését. Arra kell törekednünk, hogy óvodásaink minél gazdagabb tapasztalatra tegyenek szert, a szerzett ismereteket tevékenységeikben alkalmazzák. Fontos a gyerek gondolkodásának és értelmi képességeinek fejlesztése (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet), valamint az, hogy elősegítsük önálló véleményalkotását. Megteremtjük az alapját a zökkenőmentes iskolakezdésnek. Megteremtjük az alapját a zökkenőmentes iskolakezdésnek.

5.3. Munka jellegű tevékenységek

A munka célra irányuló tevékenység. A gyermekek mindennapjainak része a munka jellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás; segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek; a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése; az elvállalt naposi munka; a környezet- és növény gondozása; stb.).

A munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről.

Az óvodában a munkát eleinte a gyermek önmagáért végzi, fokozatosan válik közösségi tevékenységgé. A gyermek, munka jellegű tevékenysége során tapasztalja, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, változtathatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti környezetét. Munkavégzés közben begyakorlódnak és pontosabbá válnak a különböző munkakészségek. Az

eszközök célszerű használatán kívül kialakulnak a munkavégzés, a munkaszervezés alapjai is, fejlődik kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük, önállóságuk.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk, a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését (empátia, együttműködés, tolerancia, kudarcűrési képesség).

Feladatunk, hogy biztosítsuk a munka jellegű tevékenységek alapvető feltételeit:

- ✓ megfelelő munkaeszközöket (célszerűség, méret, anyag, stb.)
- ✓ elegendő munkalehetőséget (amit csak tud, a gyermek végezze)
- ✓ elegendő időt (a várakozási időt kiküszöbölve)
- ✓ megfelelő helyet, ahol az adott feladat kényelmesen, önmagukat és másokat nem akadályozva elvégezhető
- ✓ nyugodt, békés légkört, amelyben a gyermek önállóan tevékenykedhet, és bármikor segítséget kérhet

A munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, a munkafogásokat a gyerekeknek egyenként mutatjuk be, gyakoroltatjuk, értékeljük. A munka mennyiségét fokról-fokra növeljük. Feladatunk, hogy eljuttassuk a gyerekeket a kezdeti öncélú (erősen tapadó jellegű, de alapvetően labilis) egyéni indítékoktól a társadalmi, közösségért végzett munka fontosságáig.

6. Inkluzív nevelés

6.1. Inkluzív pedagógia, integrációs nevelés, a differenciálás pedagógiája

Célunk: A befogadó pedagógiai szemlélet érvényesítése, amelyet a differenciált bánásmód alkalmazásával szeretnénk megvalósítani a gyakorlatban. A többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek - sajátos nevelési igényű - elfogadása és a többséggel történő együttléte, együttnevelése csökkentve hátrányait és megelőzve a lemaradást.

6.2. Gyermekvédelem

A gyermekvédelem a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányuló tevékenység. Intézményünkben a csoportos óvodapedagógusok végzi ezt a feladatot, az intézményvezetővel együttműködve.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek veleszületett joga van az emberi méltósághoz!

A gyermekvédelmi program feladatai:

- ✓ tanév elején a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyerekek számának és helyzetének reális felmérése,

- ✓ a szülők megfelelő tájékoztatása az igénybe vehető személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról,
- ✓ a hátrányos vagy veszélyeztetett gyermekkel egyénileg foglalkoznak az óvodapedagógusok, az esélyegyenlőség alapelvét szem előtt tartva, kompenzálva az őt érő negatív környezeti hatásokat,
- ✓ együttműködés a családdal,
- ✓ a szociálisan hátrányos helyzetű gyermeket 3 éves kortól az óvoda felveszi, elhelyezéséről gondoskodik,
- ✓ adatszolgáltatás az óvodáztatási támogatásra való jogosultság iránti kérelmek ügyintézéséhez.

6.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek támogatását, esélyeik javítását és harmonikus fejlődésük elősegítését. Nevelőmunkánk során törekszünk arra, hogy minden gyermek számára biztonságos, elfogadó és szeretetteljes légkört biztosítsunk, ahol megélhetik a közösséghez tartozás élményét. Különös figyelmet fordítunk a tartós betegséggel élő gyermekekre is, akik számára megértő, támogató és alkalmazkodó környezetet teremtünk.

Munkánk tervezésénél figyelembe vesszük a különböző családi háttérből érkező gyermekek és családjaik igényeit. Tekintettel vagyunk az elfoglalt, időhiánnyal küzdő családokra éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel rendelkező, több gyermeket nevelő, egyszülős vagy nevelőszülők által nevelt családokra.

Felölősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet sok esetben a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordozza. Ezek a gyermekek gyakran az óvodában kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, valamint lelki és testi fejlődésük támogatásához.

Feladatunk a családokkal való folyamatos, bizalomra épülő kapcsolattartás. Törekszünk arra, hogy partneri kapcsolatot alakítsunk ki és segítsük őket a gyermekek megfelelő nevelésében, gondozásában.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- Családi okok:
 - a család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete, életvitele és értékrendje
 - a család lakhelye és környezete
 - a gyermek és/vagy a szülő egészségi állapota
- Környezeti okok:
 - szűkös lakásviszonyok, magas családlétszám, több generáció együttélése
 - a szülők alacsony iskolai végzettsége
 - nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód, érzelmi sivárság, közömbösség, felelőtlen életvitel, esetenként bűnöző családi háttér

- negatív hatású baráti kör
- Anyagi okok:
 - munkanélküliség
 - létminimum alatti egy főre jutó jövedelem
 - a szülő csökkent munkaképessége vagy munkaképtelensége
 - a kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítható
- Egészségügyi okok:
 - születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékosság
 - tartós betegség
 - idegrendszeri vagy pszichés problémák (szülőnél és/vagy gyermeknél)
 - higiénés hiányosságok
- A gyermek személyiségében rejlő okok:
 - értelmi, érzelmi vagy szociális fejlődésben tapasztalható elmaradások, hátrányok

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- ✓ teljes körű tájékoztatás az anyagi támogatások lehetőségeiről
- ✓ az önművelés igényének kialakítása
- ✓ tolerancia, segítőkészség fejlesztése, a másság elfogadásának erősítése
- ✓ praktikus ismeretek átadása
- ✓ a mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése tanácsadással és külső segítség felajánlásával
- ✓ családi életre és egészséges életmódra nevelés
- ✓ a testnevelés és sport eszközeivel az alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességek fejlesztése, az egészség értéként való elfogadásának erősítése, valamint a szabadidő tartalmas eltöltésének igényének kialakítása

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- differenciált fejlesztés
- egészséges életmódra nevelés
- sport- és mozgástevékenységek megismertetése és megszerettetése
- felzárkóztató foglalkozások a lemaradó gyermekek számára
- mozgáslehetőségek biztosítása a mindennapokban
- kulturális rendezvények, programok közös látogatása

A szülők számára felajánlott segítség:

- közös programokon való részvétel lehetősége az óvodában (nyitott napok, barkácsolás, sportrendezvények)
- tájékoztatás a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, családi beszélgetéseken, illetve a gyermekvédelmi felelős szóban vagy írásos formában
- tehetséggondozás és felzárkóztatás biztosítása a gyermekek számára

Az egyéni bánásmódot kiemelten igénylő gyermekek nevelési, fejlesztési feladatai:

- ✓ az esélyegyenlőség lehetőségeinek megteremtése
- ✓ a gyermek alap- és részkészségeinek fejlesztése
- ✓ segíteni a rászoruló gyermekek felzárkóztatását

6.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési, fejlesztési feladatai

Óvodánk fontos feladatának tekinti a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív, befogadó szemléletű együttnevelését (integrációját) kortársaikkal. A közösségi szocializáció területén az óvoda az elfogadás gyakorlásának kiindulópontja, - a gyermekek a családon kívül itt találkozhatnak először olyan közösséggel, ahol természetes élethelyzetekben tapasztalhatják meg a másik gyermek sajátos másságát. Ez a helyzet mindkét fél részéről alkalmazkodást igényel, de egyúttal szociális fejlődésének javára is válik. Az ép gyermekeket toleranciára, helyes önértékelésre, elfogadásra, segítőkészre neveli, míg a sajátos nevelési igényű gyermekek pozitív szerepmodellel és támogatást kapnak.

Az óvodánk a következő módokon igyekszik megvalósítani a sikeres együttnevelés (integrálás) feltételeit:

- ✓ személyi és tárgyi feltételek biztosítása,
- ✓ óvodapedagógusi attitűdök (szociális érzékenység, empátia, eltérések elfogadása; a különbségek kezelésének képessége stb.) megléte,
- ✓ az óvodapedagógusok szakmai kompetenciájának folyamatos fejlesztése,
- ✓ támogató környezet kialakítása,
- ✓ folyamatos együttműködés:
 - az Önkormányzat Gyám- és Hatósági Osztályával,
 - az „Esély” Szociális és Gyermekjóléti Szolgálatával,
 - a Pedagógiai Szakszolgálatával.

A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációs, fejlesztési célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az ebben meghatározott fejlesztési területeket kiegészítik a gyógypedagógus egyéni és csoportban végzett sérülésspecifikus felmérései. Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását ugyanis ideális esetben a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segíti szakmai team munkában a szülők aktív bevonásával. A szakértői vélemény javaslatai és a felmérési eredmények alapján egyéni fejlesztési terv készül, amelynek tartalmát fogadóóra keretében ismertetünk a szülőkkel.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sajátos nevelési igényű kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti,
- a gyermek iránti elvárás fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg,
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatéka, személyiségjegyei befolyásolják.

Az óvodai inkluzív nevelés végső célja a sajátos nevelési igényű gyermek nyitottságának kibontakoztatása a csoportban történő tevékenységekre, annyi pedagógiai támogatással, amely biztosíthatja a gyermek életminőségének javítását, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségét.

Sikerkritériumnak a gyermek óvodai életbe való beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez és az önmagához mért fejlődése tekinthető.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során

A Szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján óvodánk ellátja a (beszédfogyatékos, hallássérült) sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.

Beszédfogyatékos gyermek

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg. Azoknál a beszédfogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszédfogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

6.5. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekek óvodai nevelése

A hazájuktól távol élő családok gyermekeink megpróbáljuk biztosítani mindazon lehetőségeket, melyek a többi gyermek számára is elérhetőek. Igyekszünk megkönnyíteni az esetleges kommunikatív, s egyéb felmerülő nehézségeket. Interkulturális nevelésen alapuló integrációval egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai tevékenységekhez,

gyermekprogramokon való részvételhez. Az emberi jogok, szabadságjogok védelmét érvényesítjük. Alkalmat teremtünk, hogy egyes ünnepeinken, rendezvényeinken kultúrájuk, hagyományuk elemei „bemutatásra” kerülhessen. Gyakoroljuk a tolerancia, együttműködés, türelem eszközeit, együttnevelésre törekszünk a családokkal.

Célunk:

A probléma és zökkenőmentes óvodai beilleszkedés megvalósítása az identitástudat, nemzeti értékek, hagyományok tiszteletben tartásával, az empátia és tolerancia eszközeivel.

Feladataink:

- ✓ az adott kultúra elemeit megismerni, az emberi jogokat tiszteletben tartani
- ✓ az integráló nevelés során biztosítani az egyenlő esélyeket, az egyenlő hozzáférés lehetőségeit
- ✓ a kommunikációt megkönnyíteni, szociális képességeket lehetőségeinkhez mérten fejleszteni, erősíteni
- ✓ a meglévő képességeket felismerni, a gyermekeket egyéni képességeinek, fejlődési tempójának megfelelően fejleszteni
- ✓ a családdal való kapcsolattartás, esetleges segítség megadása.

6.6. Fejlesztőpedagógiai munka

A fejlesztőpedagógiai munka minden nevelési év elején a tanköteles korú gyermekek szűrővizsgálatával kezdődik, a logopédiai szűréssel összehangoltan.

A gyógytestnevelő minden nevelési év elején felméri az óvodánkba járó összes gyermek mozgató szervrendszeri állapotát.

A vizsgálatok befejeztével a kollégákkal (óvodapedagógusokkal, logopédussal, gyógytestnevelővel és az igazgatóval) szakmai team-et alkotva minden gyerek fejlettségi szintjét, részképességeinek fejlettségét, mozgásfejlettségét, szocializációs szintjét részletesen átbeszéljük. Ekkor körvonalazódik, hogy kinek milyen típusú fejlesztésre, és hány alkalommal van szüksége.

Egyeztetünk arról is, hogy mely gyermekeket kell a Pedagógiai Szakszolgálathoz küldeni BTMN, SNI megállapítása céljából, valamint kik azok, akiknél elegendő óvodában maradás esetén az Oktatási Hivatalhoz történő kérelem benyújtása.

Fontosnak tartjuk ezen a téren is a szülőkkel való együttműködést. A felmérések eredményéről minden szülő fogadóórán tájékozódhat. A cél, hogy közösen, partnerként tudjuk velük együtt végezni a nevelő és oktató munkánkat.

A felmérések és konzultációk után az óvodapedagógusok javaslata alapján megtörténik a fiatalabb életkorú gyermekek vizsgálata, majd szükség esetén az ő fejlesztésük is elkezdődik. A tanköteles kor betöltését megelőző évtől, a fejlesztőpedagógus bevonásával dokumentáljuk az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségeket és képességeket az OviKrétaban.

A logopédus, fejlesztőpedagógus a gyermekek problémájától függően heti rendszerességgel, egyéni vagy kiscsoportos formában, külön helységben végzi a fejlesztést.

A fejlesztés az alábbiak területekre irányulhat:

- figyelemkoncentráció fejlesztése,
- grafomotoros fejlesztés (nagymozgások rendezésével kezdődő, de finommozgások fejlesztésére irányuló foglalkozások),
- Dinamikus Szenzoros Integrációs Terápia (a különböző érzéketi területekről származó információk rendezéséről szóró foglalkozássorozat),
- nagymozgások fejlesztése (mozgáskoordináció, irányészlelés térben és síkon),
- kognitív fejlesztés (logikai készségek, ok-okozati viszonyok felismerésének segítése, szókincs, önkifejezés),
- vizuális területek fejlesztése (vizuális differenciálás és diszkrimináció, vizuális figyelem és emlékezet, vizuális szeriális emlékezet),
- akusztikus területek fejlesztése (akusztikus differenciálás és diszkrimináció, akusztikus figyelem és emlékezet, akusztikus szeriális emlékezet),
- diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia prevenció (szükség esetén, ha a logopédus nem tud velük foglalkozni),
- beszéd- és feladatértés fejlesztése,
- önbizalom, önértékelés fejlesztése.

A foglalkozások eredményességéről vagy az esetleges nehézségekről az óvoda szakemberei rendszeresen konzultálnak egymással.

A szülők fogadóórákon tájékozódhatnak gyermekük fejlődési üteméről, valamint ezeken az alkalmakon javaslatokkal látjuk el őket arra vonatkozóan, hogy otthon milyen játékos tevékenységekkel tudják támogatni gyermekük fejlődését.

A nevelési év végén az óvodában biztosított fejlesztő tevékenységek lezárásra kerülnek. Amennyiben a gyermek iskolába lép, és fejlődésének további támogatása várhatóan szükséges, az óvoda szakemberei a szülő tájékoztatása mellett jelzést adnak az érintett iskola számára.

6.7. Tehetséggondozás

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról) alapján: „Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).” Az óvodai nevelés alapelvei között fogalmazza meg a gyermek személyiség fejlődésének segítségét a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Kiemelten tehetséges az a gyermek, aki átlag feletti speciális és általános képességekkel bír, kiemelkedő szintű kreativitással rendelkezik, és a feladatok iránt nagyfokú érdeklődést, motivációt és elkötelezettséget mutat.

Az óvodai életünk lehetőséget kínál számtalan terület érintésével a tehetségek kibontakoztatására. S habár a különleges képességű gyermekeknél a megmutatkozó jegyek megjelennek, mégis ebben az életkorban még tehetség ígéreteknél, tehetség csíráknak nevezzük őket.

További kiemelt céljaink és feladataink a tehetséggondozás során: a tehetségígéretes gyermekek erős oldalának támogatása, kibontakoztatása, gyenge területeinek fejlesztése; az egész személyiség fejlesztésének támogatása; alkotó szabadság légkörének megteremtése; önálló véleményalkotás, kreativitás, kudarcűrész, kitartás fejlesztése; sikerélmény biztosítása, családokkal való szoros kapcsolattartás.

A kiemelkedően tehetségígéretes gyermekek a mindennapi tevékenységek általi spontán megfigyelés útján kerültek kiválasztásra. A programba bekerült gyermekek kiemelkedő képességterületét hangsúlyozva, komplex módon készítettük el a fejlesztési terveket az éves tematikához és a mindennapi tevékenységi témákhoz igazítva.

Óvodánkban jelenleg a következő területeken folyik tehetséggondozás:

- Vizuális műhely (Pontocska Foltocska)
- Matek műhely (Matek Manó)
- Mozgás

6.7.1. Pontocska Foltocska Vizuális Műhely

Óvodai nevelés folyamatában a tanulási technikák gyakorlására közvetlen és közvetett fejlesztés keretében nyílik lehetőség.

Feladatok, műhelymunka foglalkozásainak felépítése:

1. Motiváció – a tevékenység kezdeményezése, érdeklődés felkeltése.
2. Ráhangolódás az eszköz és anyaghasználatra, közvetlen tapasztalatszerzések.
3. Sokszínű tevékenység biztosítása, különböző anyagok és technikák megismertetése.
4. Mérések, megfigyelések.
5. Reflexiók.
6. Szülők, óvodapedagógusok tájékoztatása.

Várható eredmény:

- vizuális önkifejezés kiteljesedése
- szívesen és bátran használják a már ismert és új technikai eljárásokat, eszközöket, anyagokat
- alakul a gyermekek szabad képi és plasztikai önkifejezése
- szem-kéz koordináció erősödése
- látási-tapintási érzékelés, manuális készségek erősödése
- térpercepció erősödése
- alkotásaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- esztétikai érzékük fejlődik
- önértékelésük erősödik
- kreativitásuk fejlődik

A tehetségműhely munkájának, eredményeinek kommunikálására, annak publikálására készített terv:

- ✓ Szülők folyamatos tájékoztatása
- ✓ Ovi kiállítás
- ✓ Pályázatok figyelemmel kísérése

6.7.2. Matek Manók Tehetséggondozó műhely

Az óvodai matematikai tehetséggondozás az óvodás korú gyermekek matematikai képességeinek felismerésére és fejlesztésére összpontosít.

Célja: Az óvodai matematikai tehetséggondozás célja, hogy a gyermekek már a legkorábbi években megismerkedjenek a matematika alapjaival, és hogy a matematikai gondolkodás természetes részévé váljon mindennapi életüknek. Kreatív módon fedezzék fel a matematikai fogalmakat és koncepciókat, a mese, mozgás és vizualitás összekapcsolásával. Az első években kialakuló pozitív kapcsolat a matematikával hosszú távon is meghatározhatja a gyerekek hozzáállását és sikereit ezen a területen.

Az óvodai matematikai tehetséggondozás az alábbi elveken és gyakorlatokon alapul:

- ✓ Játékos, mozgásos tanulás
- ✓ Konkrét tapasztalatok
- ✓ Problémamegoldás
- ✓ Differenciált oktatás
- ✓ Mentális számolás és logikai képességek fejlesztése
- ✓ Pozitív attitűd a kialakítása a matematikához

6.7.3. Tehetséggondozás- mozgás

A mozgás és a játék kiemelt területei óvodai programunknak, a gyermekek mozgásának fejlesztése mellett nagy hangsúlyt fektetünk a mozgás szeretetének, a mindennapos, rendszeres mozgás életmódba illesztésének megalapozására, melynek egyik színtere a tehetséggondozó csoportunk.

A mozgásos tehetséggondozás alapvetően differenciáltan, a csoport-, valamint a tartásjavító- mozgásfejlesztő foglalkozások keretén belül történik, azonban amennyiben adottak a lehetőségek, tehetséggondozó csoport is indul óvodánkban. Itt játékos formában több sportág alapjaival ismerkedhetnek meg a gyerekek, adottságaikra építve fejlesztjük mozgásos, szociális és kommunikációs képességeiket, megtaláljuk és megszerettjük azt a mozgásformát, amelyben kibontakoztathatják tehetségüket. Természetesen a gyermek maga választja meg azt a sportágat, amelyben jól érzi magát, mi csak javaslatot teszünk a szülők felé, a budaörsi sportklubokkal kiépült stabil kapcsolatrendszerünk biztosítja a gyermekek fejlesztésének folytatólagosságát.

6.8. Diabéteszes ellátás, allergiás gyerekek ellátása

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátása

Óvodánk a hatályos jogszabályok alapján biztosítja az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek biztonságos, inkluzív óvodai nevelését. A nevelés során kiemelt szempont a gyermek testi biztonságának, érzelmi jóllétének és közösségi beilleszkedésének támogatása. Az intézmény együttműködik a szülőkkel, az egészségügyi szakemberekkel, valamint – szükség szerint – a pedagógiai szakszolgálattal. A konkrét ellátási rendet és egészségügyi teendőket az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

7. Munkaközösségek

Óvodánkban az alábbi munkaközösségek színesítik a mindennapokat:

- mozgásos munkaközösség
- művészeti munkaközösség
- környezeti munkaközösség
- TÉR-KÉP (Teljesítményértékelés, mérés, értékelés) és gyermekvédelmi munkaközösség

7.1. Mozgás munkaközösség

Óvodánk "Játszunk, Mozogjunk Együtt! programja az egészséges életmód megalapozását és a gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének támogatását szolgálja. A mozgásra épülő élményközpontú tevékenységekkel figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét és teret adunk kreativitásuk kibontakoztatásának. Célunk, hogy a mozgás örömforrás legyen minden gyermek számára és hosszú távon pozitív attitűd alakuljon ki bennünk az aktív, egészségtudatos életmód iránt.

Fő céljaink:

- ✓ Az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása és erősítése.
- ✓ A rendszeres mozgás megszerettetése.
- ✓ A mozgásigény kielégítése.
- ✓ A gyermekek testi, lelki és szociális kompetenciák fejlesztése mozgásos tevékenységeken keresztül.
- ✓ A közösségi élmények erősítése, együttműködésre nevelés.
- ✓ A szülők szemléletformálása és bevonása az egészségtudatos nevelés folyamatába.

Kiemelt feladataink:

- A helyes higiéniai szokások kialakítása és megerősítése.
- Az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás.
- A mindennapos mozgás biztosítása változatos formában.

Mozgásfejlesztés:

- Nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék, koordináció fejlesztése.
- Differenciált mozgásos tevékenységek szervezése a gyermekek egyéni képességeihez igazodva.
- Szabadtéri mozgáslehetőségek kihasználása minden évszakban.

Közösségi és városi kapcsolatok:

- Részvétel városi mozgásos rendezvényeken
- Aktív jelenlét a városi munkaközösség munkájában
- Jó gyakorlatok megosztása, szakmai együttműködés erősítése.

Szülők bevonása:

- A szülők megszólítása és bevonása programjainkba
- Közös sport - és családi programok szervezése.
- Tájékoztatás az egészséges életmód fontosságáról.

Mozgásos tevékenységeink kapcsolódnak az aktuális projektekhez és a jeles napokhoz. (pl.: egészségnap, víz világnapja, mozgásfesztivál, farsang, Karácsony, Húsvét...)

Fejlesztési irányok az adott nevelési évben:

- ✓ mozgásos eszköztár bővítése,
- ✓ udvari tornaszobai lehetőségek tudatosabb használata,
- ✓ prevenciók szemlélet erősítése (tartásjaitás, lábtorna, helyes testtartás)
- ✓ élmény alapú játékok mozgásprogramok előtérbe helyezése.

7.2. Művészeti munkaközösség

Célunk és feladataink:

- Tapasztalat- és élménynyújtás, amelynek segítségével a környező, objektív világ a kisgyermek számára érzéki síkon megfoghatóvá válik, és képessé teszi a gyermeket a valóság esztétikai felismerésére, befogadására, megvalósítására és létrehozására.
- A gyermekek eredeti ötletei kapjanak megerősítést, kiemelést az óvodapedagógus által. Ehhez nyújtson az óvodapedagógus segítséget a látás, hallás, tapintás, mozgás, mozgathatóság együttes élményének megvalósulásához.
- A gyönyörködtetés, a rácsodálkozás alkalmainak és lehetőségeinek megteremtésével, szervezésével, az eszközök széles körű kínálatával gazdag tevékenységrendszert kell biztosítani a gyermekek motivációja, aktivitása érdekében.
- A mesélés nyújtson élményt a kisgyermek számára.
- Az irodalmi nevelés feladata, hogy a gyermekből, mint befogadóból mesélés, élmény hatására maga is előadóvá váljon, olvasóvá nevelés

Programjaink: Mihály napi vásár, Adventi gyertyagyújtások, mesejátékok, kézműves programok szervezése projektekhez, ünnepekhez kapcsolódóan.

7.3. Környezeti munkaközösség

A környezeti munkaközösség **célja és feladata**, hogy megismertesse a gyermekekkel a környezet- és állatvédelem fontosságát, valamint a fenntarthatóság fogalmát. A táj szeretete a környezetvédelem fontos része az óvodáskorban megkezdett környezeti nevelésnek. Az élő természettel való találkozás élményét, lenyűgöző hatását semmi nem pótolhatja.

Hitvallásunk az, hogy már egészen kicsi korban természetessé kell válnia a gyermekeknek, hogy a minket körülvevő világot, a Földünket, valamint annak élővilágát megbecsüljük és óvjuk.

A környezetvédelemhez kapcsolódó alábbi jeles napokon szervezünk változatos programokat (vetítés, kiállítás, vetélkedő, bábjáték, virágültetés, kertgondozás) az óvodánkba járó gyermekeknek:

- ✓ október 4. Állatok világnapja
- ✓ március 22. A víz világnapja,
- ✓ április 22. A Föld napja,
- ✓ május 10. Madarak és fák napja,

Óvodánk 2022. tavaszán elnyerte a Madárbarát Óvoda címet. Madarainkat rendszeresen etetjük és itatjuk, odúkkal biztosítunk biztonságos helyet egy-egy fészkelő madárcsaládnak. Kiemelt feladatunk közé tartozik, a Madárbarát kert kialakítása. Hisszük, hogy tevékenységünk hozzájárulunk ahhoz, hogy felelősen élő és gondolkodó felnőttekké váljanak az óvodánkba járó gyermekek.

7.4. TÉR-KÉP és gyermekvédelmi munkaközösség

A TÉR-KÉP munkaközösség **célja** az intézmény pedagógiai, dokumentációs és szakmai működésének támogatása, a pedagógusok munkájának segítése, valamint az óvodai folyamatok összehangolása és fejlesztése.

Intézményi dokumentáció és információs rendszerek támogatása

A munkaközösség **kiemelt feladata** az óvodai dokumentációs rendszer szakszerű és egységes használatának támogatása. Ennek keretében segíti az oviKRÉTA rendszer tudatos és egységes alkalmazását, dokumentációk határidőre történő kitöltését.

A munkaközösség rendszeres belső ellenőrzéssel támogatja az egységes adatkezelést, figyelemmel kíséri a dokumentációk vezetését, és segítséget nyújt a pedagógusoknak az adminisztratív feladatok ellátásában. Emellett közreműködik az éves beszámolók előkészítésében is.

Feladata továbbá az oviKRÉTA szülői felületének ismertetése az újonnan érkező szülők számára, valamint a felület használatának segítése. A munkaközösség támogatja a szülőket a rendszer használatában, elősegítve ezzel a hatékony kommunikációt az intézmény és a családok között.

Teljesítményértékelési és szakmai előrehaladási rendszer támogatása

A munkaközösség részt vesz az intézményi teljesítményértékelési rendszer működtetésének támogatásában, valamint a pedagógusok szakmai fejlődésének segítségével.

Az óvodai teljesítményértékelési rendszer (TÉR) fő feladata a pedagógusok éves szakmai munkájának mérése, a nevelő-oktató tevékenység minőségének fejlesztése, valamint a szakmai célok összehangolása a hatályos jogszabályokkal és az intézmény pedagógiai programjával.

Munkaközösségek koordinálása és szakmai együttműködés erősítése

A TÉR-KÉP munkaközösség szerepet vállal az intézményben működő különböző szakmai munkaközösségek tevékenységének összehangolásában (pl. tehetséggondozás, művészeti, környezeti munkaközösség).

Ennek keretében:

- segíti az éves munkatervek összehangolását,
- támogatja a jó gyakorlatok megosztását,
- közreműködik az egységes intézményi eseménynaptár kialakításában,
- elősegíti a munkaközösségek közötti szakmai együttműködést,

Pedagógiai és gyermekfejlődési szakmai együttműködés

A munkaközösség koordinálja a team megbeszéléseket, amelyek során a pedagógusok közösen elemzik a gyermekek fejlődését és fejlettségi szintjét, valamint megosztják egymással szakmai tapasztalataikat.

Feladata továbbá:

- az iskolalátogatások tapasztalatainak összegyűjtése és megosztása,
- a gyermekek iskolaérettségével kapcsolatos tapasztalatok feldolgozása,
- az új gyermekek befogadásával és beszoktatásával kapcsolatos intézményi tapasztalatok összegzése.

Gyermekvédelmi feladatok támogatása

A munkaközösség támogatja a gyermekvédelmi feladatok érzékeny és szakszerű ellátását, valamint az intézmény és a külső szakmai partnerek közötti együttműködést.

Ennek része:

- együttműködés a szakszolgálattal,
- kapcsolat és szakmai egyeztetés a Hintalovon Alapítvánnyal,
- szükség esetén esetmegbeszélések szervezése és koordinálása.

Pedagógus-továbbképzések és szakmai fejlődés támogatása

Kapcsolattartás a szülőkkel és partnerekkel

A munkaközösség támogatja az intézmény és a családok közötti hatékony kommunikációt. Ennek érdekében segíti a szülői értekezletek, fogadóórák és partneri találkozók egységes szervezését, valamint a kommunikációs csatornák összehangolását.

8. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

Az iskolakezdéshez a testi, lelki és szociális érettség szükséges, valamint ezeknek a területeknek az együttműködése szükséges.

Az óvodánkban folyó nevelőmunkával iskolakezdésig a fejlődés várható eredményei a következők: a gyermek

- ✓ megtanulja, és alkalmazza a testápolás és személyi higiénia alapvető szabályait;
- ✓ hőérzetének megfelelően önállóan öltözködik
- ✓ a kulturált étkezési szokásokat megismeri, alkalmazza;
- ✓ nagymozgása mozgása összerendezettebbé válik, finomodnak motorikus képességei;
- ✓ kitartó a mozgásos játékokban; betartja a szabályokat;
- ✓ ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni;
- ✓ dominanciája kialakult,
- ✓ szenzoriális észlelése magasabb fejlettségi szintre lép,
- ✓ képessé válik a problémák felismerésére, korának megfelelő szinten megoldja azokat; fejlődik monotonia- és kudarcűrő képessége;
- ✓ erősödik közösségi érzése, tiszteltetben tartja a másik munkáját, elfogadja társa ötletét, toleránssá válik;

- ✓ a felnőtt kérése nélkül is segít társainak; önállóan, igényesen végzi munkáit, szívesen vállalkozik egyéni megbízatások teljesítésére;
- ✓ pontosabbá válik érzékelése, észlelése, megfigyelőképessége; tartósabb lesz a figyelme, emlékezete;
- ✓ gazdagodik fantáziája, fejlődik beszéde, szókincse és gondolkodása;
- ✓ tisztán ejti a magyar beszédhangokat, kialakul a kontextusos beszéde, azaz összefüggően tudja megfogalmazni mondanivalóját;
- ✓ elismétel, vagy kitalál egyszerű meséket, történeteket; szívesen mond verseket, rigmusokat, mondókákat;
- ✓ az óvodai ünnepnapok érzelmileg gazdagabbá teszik belső világát;
- ✓ játéka elmélyülté, hosszantartóvá válik, alkalmat ad a szabad önkifejezésre és feszültségoldásra;
- ✓ örömteli élmény számára a közös játék, éneklés és tánc;
- ✓ a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során kialakulóban vannak azok a magatartási formák és szokások, amelyek a természeti, emberi, tárgyi világ értékeinek megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- ✓ alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről;
- ✓ szociálisan éretté válik az iskolakezdésre, késleltetni tudja szükségleteit, egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni;
- ✓ feladattudata kialakult, a feladatok végzése során többnyire kitartó és önálló, munkatempója egyenletesebbé, kiegyensúlyozottabbá válik.
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

Német nemzetiségi nyelvi program

1. Óvodánk meghatározása

Óvodánk nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda. Óvodai nevelésünk alapját a „Játsszunk, mozogjunk együtt” helyi programunk képezi, melyhez szervesen illeszkedik óvodánk német nyelvű programja.

2. Nemzetiségi nevelésünk célja, feladatai

Nyelvi programunk mindenekelőtt igazodik a 3-7 éves korú gyermek életkori sajátosságaihoz.

- ✓ A gyermekek számára megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó kétnyelvű környezetet biztosítunk,
- ✓ az óvodai nyelvi neveléssel megalapozzuk a gyermekek iskolai nyelvi nevelését,
- ✓ a gyermekekkel - életkori sajátosságaik és egyéni fejlettségük figyelembevételével - megismertessük, megszerettessük a német kisebbség nyelvét és kultúráját,
- ✓ a lehetőségeknek megfelelően átörököltük a kulturális hagyományokat, melyeket beépítünk óvodai életünkbe is,
- ✓ a német nemzetiségi családban nevelkedő gyermekekben mélyítsük a német nemzetiséghez való tartozás érzését.

2.1. Német nyelvi nevelésünk célja:

Célunk mindenekelőtt a német nyelv, mint másodnyelv megszerettetése, a nyelvtanuláshoz szükséges belső motiváltság megalapozása. Ebben nagy szerepet kap az óvodapedagógus személye, aki igyekszik a nyelvgyakorlás folyamán sikerélményhez juttatni a gyermeket, s ezzel is érdekeltté teszi őt a nyelvvel való ismerkedésben.

Az óvodapedagógus, lassú, érthető, tiszta beszédével modell szerepet játszik. Figyelembe veszi a gyermek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségi szintjét. Ennek megfelelően, differenciált fejlesztést végez.

2.2. Német nyelvi nevelésünk feladatai:

Feladatunk a megfelelő nyelvi környezet biztosítása, amelyben kiemelten kezeljük a német nemzetiségi kultúra értékeit. Így tematikánk az irodalmi német nyelv alapjainak (alapszókincs, mai német gyermekdalok, versek, mesék), elsajátítása mellett tartalmazza a magyarországi német kisebbség kultúrájából átvett (nemzetiségi gyermekdalok, mondókák, népi játékok) ismeretanyagát is.

Törekszünk arra, hogy a nyelvet a gyermekek játékosan, különféle tevékenységi formákba építve sajátítsák el.

Nyelvi nevelés során nem kizárólag a „nyelv elsajátítása” a cél, hanem elsősorban a személyiség kétnyelvű környezetben való fejlesztése, pozitív érzelmi viszony kialakítása a nyelv iránt. Egy kétnyelvű környezetet megélésére, melyben a második nyelvet érintő ismeretek fejlődnek.

3. Az óvodai nevelés megszervezése

Óvodánkban rugalmas napirendet biztosítunk. Fontos feladatunk nyugodt és kiegyensúlyozott légkör megteremtése.

Tematikánk kidolgozásánál figyelembe vesszük, hogy az óvodánkba járó gyermekek többsége nem rendelkezik otthonról hozott nyelvi szókinccsel. Így a német nyelvvel való megismerkedést az alapoktól való indítással valósítjuk meg. Óvodai programunkban megfelelően szervezünk osztatlan és részben osztott csoportokat is.

Az óvodapedagógusok számára biztosítjuk a nyelvi és szakmai továbbképzéseken való részvételt. Részt veszünk a városi nemzetiségi munkaközösség munkájában. Fontosnak tartjuk az önképzést és a szakmai megbeszéléseket is.

4. Az óvodai élet tevékenységi formái

4.1. A játék

A játék az óvodai élet egészét átfogó tevékenység. A gyermek a játékban tanul, fejlődik. A játék segítségével mélyíti a környező világról kapott ismereteit. Az óvodáskorú gyermek életkori adottságainak megfelelően a játékban tág lehetőség nyílik a fejlesztésére. Történhet ez úgy, hogy az óvodapedagógus bekapcsolódik egy játéktevékenységbe (pl. babakonyha, építőjáték, boltos játék, társas játék stb.), vagy akár úgy, hogy az óvodapedagógus maga kezdeményez egy nyelvi játékot.

Nyelvi fejlesztés tehát egyaránt történhet a gyakorló-, építő-konstruáló-, szerep- és szabályjáték alkalmával is.

Célunk, hogy a gyermek elmélyülten, társaival együtt tudjon játszani, s a kialakított szabályokat elfogadja.

Feladatunk, a nyugodt légkör és eszközök biztosítása, valamint a német nyelvi kifejezések, utasítások, kérések alkalmazása a nyelvgyakorlás során.

4.2. Vers, mese

Leghatásosabb módszere és eszköze a gyermekirodalom. Meséken, verseken keresztül sajátítják el a gyermekek a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást. Az utánzásra készítő, példaértékű beszéd és előadás, technikai eszközökkel megformált óvodapedagógusi bemutatás elősegíti a gyermekek szókincsének bővülését, kifejezőkészségük fejlődését, a nyelvtanilag helyes beszéd kialakítását mindkét nyelvben.

A népi mondókák, versek ismételtetése lehetőséget teremt a helyes légzés, artikuláció, tempó, ritmus, hangsúly, hangleadás és hangkapcsolatok kiejtésének gyakorlására.

A bábozás és a dramatizálás alkalmával lehetőségünk nyílik a gyermekek irodalmi ismereteinek mélyítésére. A mozgás fontos része foglalkozásainknak. A képi megjelenítéssel, a szemléltetéssel pedig segítjük a gyermek beszédértésének fejlődését, és szókincsének bővítését.

Célunk, hogy a gyermek örömmel fogadja és megismerje az irodalmi német nyelvből, s a kisebbségi kultúrából átvett mondókákat, verseket, történeteket.

Feladatunk az irodalmi nevelés során a pozitív élmények biztosítása, a városunkban még fellelhető irodalmi alkotások gyűjtése, megismertetése által a német nyelv megszerettetése.

4.3. Ének-zene

Az ének-zene kezdeményezések anyagát a rendelkezésünkre álló helyi német nemzetiségi gyermekdalok és játékok, német nyelvű ritmikus mondókák, körjátékok, dalos játékok, énekes gyermektáncok alkotják, amely fejlesztési feladatokkal és zenehallgatással egészül ki, hangszerek használatát is biztosítjuk a zenei élményszerzések folyamán.

Célunk, hogy a gyermek a nap, különböző szakaszaiban is szívesen mondókázzon, énekeljen, s a körjátékban is részt vegyen, nyelvi kifejezőképessége is fejlődjön.

Feladatunk, a gyermek esztétikai érzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése, és az éneklési készségek kialakítása.

4.4. A mozgás

A nap folyamán lehetőséget biztosítunk a mozgásra, mozgásos játékokra a csoportszobában, és jó idő esetén az udvaron is. Hetente egyszer a biciklizésre is sort kerítünk. A mozgásos játékok németül kerülnek levezetésre. Ez nyelvi szempontból fejleszti a gyermek beszédértését, s a mondókák, a számlálás, a kifejezések ismételtetésével beszédképességét is.

Célunk, hogy a gyermek meg tudja érteni és végre is tudja hajtani az óvodapedagógus német nyelven elmondott utasításait.

Feladatunk, a gyermek minél több és változatosabb mozgásos játékkal való megismertetése. A feladat végrehajtásához szükséges utasításokat német nyelven közvetítjük.

4.5. A külsővilág tevékeny megismerése – nyelvgyakorlás

Mindig komplexitásra törekszünk, és többoldalú képességfejlesztést végzünk, kezdeményezéseinkben ének-zene és irodalmi elemeket is alkalmazunk. Környezetismereti kezdeményezéseket a gyermek már meglévő ismereteire építjük. Lehetőséget teremtünk a differenciált fejlesztésre.

A természetes mindennapi szituációk megfelelő lehetőséget teremtenek a nyelv gyakorlására és elmélyítésére.

A különböző kirándulások, séták során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről, az ehhez kapcsolódó emberi munkatevékenységekről. A tevékenységek közben erősödik a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony. Megismerheti a helyi német nemzetiségi népszokásokat. A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyermekek társas magatartása. Fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező képessége. A külső világ megismerésére nevelés meghatározó szerepet kap a gyerekek képességeinek fejlesztésében az alábbi területeken: tapasztalás, megértés, konstruálás, ítélőképesség, emlékezés.

A szókincsbővítés téma lehetőségei:

- ✓ bemutatkozás
- ✓ család és otthon,

- ✓ testrészek, testápolás,
- ✓ tevékenységek, mozgások,
- ✓ bútorok, használati tárgyak
- ✓ évszakok és fontosabb ismertetőjelei,
- ✓ zöldség, gyümölcs,
- ✓ háziállatok, vadállatok
- ✓ közlekedési eszközök,
- ✓ alapszínek.

Célunk, hogy a gyermek megkedvelje a német nyelvet, a mindennapok során szívesen használja az egyszerűbb kifejezéseket, bővüljön szókincse.

Feladatunk, az optimális nyelvi légkör és a gyakorláshoz szükséges feltételek megteremtése, a képi megjelenítéshez a megfelelő eszközök biztosítása. A természetes szituációkban való nyelvgyakorlás mellett olyan helyzetek biztosítása, amelyben a gyermek, játékosan sajátíthat el új szavakat, kifejezéseket.

4.6. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű játékos tevékenységekkel fejlődik a gyermek személyisége, cselekvően tanul, szívesen segít, végez el apróbb feladatokat a felnőttek kérésére. A nap folyamán a napszaknak és a szituációnak megfelelően különböző kifejezéseket, közléseket, felszólításokat használunk. Törekszünk arra, hogy ezek a mondatok mindig azonos formában hangozzanak el (pl. „Wasche dir die Hände!”, „Geh’ in den Waschraum”, „Putze dir die Nase!”).

A gyerek eleinte csak helyzetben tájékozódik, majd fokozatosan megérti és önállóan is használja a különböző kifejezéseket, utasításokat. A rendrakás, mosdózás, étkezés, napos munka, öltözködés és az udvari élet időszaka is kiváló lehetőséget nyújt a nyelvgyakorláshoz. A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák gyakorlása (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései), munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Célunk, hogy a gyermek megértse a különböző munka jellegű tevékenységekhez kapcsolódó kéréseket, utasításokat.

Feladatunk, hogy a gyermek számára a megfelelő nyelvi közeget biztosítsuk.

5. Ünnepeink, nemzetiségi hagyományaink

Erntedank Fest	csoport szintű
Nemzetiségi hét	csoport és óvoda szintű
Márton nap	csoport és óvoda szintű

Német nemzetiségi hét:

Többéves hagyomány óvodánkban a városi szintű nemzetiségi hét, amely tavasszal kerül megrendezésre.

Ezen a héten különböző programokat szervezünk a gyerekek és a szülők részére: pl. barkácsolás (népviseletbe öltöztetett báb készítése, nemzetiségi terítők festése), nemzetiségi emlékeink megtekintése (Jakob Bleyer Heimatmuseum, régi házak és pincék), kiállítás a gyerekek által készített tárgyakból, táncház.

Partnerkapcsolatokat ápolunk, más nemzetiségi óvodákkal közös programot szervezünk, házi bemutatót tartunk, a tanult dalos játékokból, gyermektáncokból.

6. Partnerkapcsolatok

6.1. Kapcsolat a szülőkkel

A kapcsolattartás lehetséges formái:

- ✓ szülői értekezlet,
- ✓ fogadó óra,
- ✓ szülők hete,
- ✓ családlátogatás,
- ✓ közös munkadélutánok.

6.2. Kapcsolat az iskolákkal

- óvodapedagógusaink minden évben ősszel, meglátogatják az első osztályba került gyerekeket, így figyelemmel kísérhetik fejlődésüket,
- a leendő elsős tanító nének szülői értekezletünkön tájékoztatják nagycsoportosaink szüleit a beiskolázásról,

6.3. Kapcsolat német nemzetiségi intézményekkel

- Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Német Nemzetiségi Munkaközösség
- Városi német nemzetiségi óvodák
- Jakob Bleyer Heimatmuseum

7. A gyermek fejlődésének nyomon követése

Minden egyes gyermekről fejlettségmérő lapot vezetünk, és az ebben szereplő információkat az óvodapedagógus felhasználja munkája során. A felmérések alapján mutatózó eltéréseket a gyermekhez igazodva korrigáljuk, így a gyermek fejlődése állandóan kontrollálható. A szülőket fogadóórán tájékoztatjuk, igény szerint.

8. A helyi nevelési program értékelése

A program gyakorlati alkalmazása közben többször értékeljük és elemezzük a tapasztalatokat (havonkénti megbeszélés). Mindezek alapján a nevelési év végén az óvodapedagógusok csoportonként értékelik a program hatékonyságát.

9. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek iskolakezdésig megismerkedik a német nyelvvel, ismereteket szerez a német nemzeti kultúra értékeiről.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére: a gyermek

- a játék alkalmával segítséggel németül megnevezi a játékeszközöket, cselekvéseket; megérti az óvodapedagógus kéréseit, utasításait és önállóan alkalmazza is azokat;
- önállóan mondókázik, versel, ujjtörténeteket játszik,
- ismeri a kisebbség kultúrájából merített dalokat, mondókákat, dalos játékokat, és képes az egyszerűbbeket önállóan is előadni;
- a játékos mozgás alkalmával megérti a különböző kifejezéseket, pl.: Lauft Kinder!
- olyan szókincssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára a kommunikációs helyzetekben történő tájékozódást,
- az óvodapedagógus kezdeményezésére önállóan elvégzi a feladatokat, pl. naposi munka, rendrakás, öltözködés, mosdózás.

Sprachprogramm der deutschen Nationalitätenerziehung

1. Vorstellung unseres Kindergartens

Unser Kindergarten ist eine zweisprachige Einrichtung mit deutscher Nationalitätenerziehung. Grundlage unserer pädagogischen Arbeit bildet das lokale Programm „Lasst uns gemeinsam spielen und bewegen“, in das sich das Sprachprogramm der deutschen Nationalität organisch einfügt.

2. Ziele und Aufgaben unserer Nationalitätenerziehung

Unser Sprachprogramm orientiert sich in erster Linie an den altersgemäßen Besonderheiten der 3–7-jährigen Kinder.

- ✓ Wir gewährleisten für die Kinder eine emotional sichere zweisprachige Umgebung,
- ✓ mit der vorschulischen Sprachförderung legen wir die Grundlage für die schulische Sprachbildung der Kinder,
- ✓ wir machen die Kinder – unter Berücksichtigung ihrer altersgemäßen Besonderheiten und ihres individuellen Entwicklungsstandes – mit der Sprache und Kultur der deutschen Minderheit vertraut und wecken ihre Freude daran,
- ✓ wir pflegen und vermitteln kulturelle Traditionen und integrieren diese in unseren Kindergartenalltag,
- ✓ bei Kindern aus deutschen Nationalitätenfamilien stärken wir das Zugehörigkeitsgefühl zur deutschen Minderheit.

2.1. Ziel unserer deutschen Sprachförderung

Unser vorrangiges Ziel ist es, die Freude an der deutschen Sprache als Zweitsprache zu wecken und eine innere Motivation für das Sprachenlernen aufzubauen.

Dabei kommt der Persönlichkeit der Kindergartenpädagogin eine zentrale Rolle zu: Sie ermöglicht den Kindern Erfolgserlebnisse im sprachlichen Handeln und motiviert sie dadurch nachhaltig zur Begegnung mit der deutschen Sprache.

Mit ihrer langsamen, klaren und gut verständlichen Sprache übernimmt die Pädagogin eine Vorbildfunktion. Sie berücksichtigt die altersgemäßen Besonderheiten sowie den individuellen Entwicklungsstand des Kindes und gestaltet die Förderung entsprechend differenziert.

2.2. Aufgaben unserer deutschen Sprachförderung

Unsere Aufgabe ist es, eine angemessene sprachliche Umgebung zu schaffen, in der die Werte der deutschen Nationalitätenkultur besondere Beachtung finden.

Unsere thematische Arbeit umfasst neben dem Erwerb der Grundlagen der literarischen deutschen Standardsprache (Grundwortschatz, moderne deutsche Kinderlieder, Gedichte, Märchen) auch Inhalte aus der Kultur der deutschen Minderheit in Ungarn (Nationalitätenlieder, Reime, Volksspiele).

Wir streben eine ganzheitliche Förderung an, bei der die Kinder die Sprache spielerisch und eingebettet in vielfältige Tätigkeitsformen erwerben.

Im Mittelpunkt steht nicht ausschließlich der Spracherwerb, sondern vor allem die Persönlichkeitsentwicklung in einer zweisprachigen Umgebung sowie der Aufbau einer positiven emotionalen Beziehung zur deutschen Sprache.

Im Rahmen der deutschen Nationalitätenerziehung unterstützt der Kindergarten durch spielerische, altersgerechte Aktivitäten die erfolgreiche Einschulung der Kinder. Die tägliche Begegnung mit der deutschen Sprache und Kultur fördert die Entwicklung der kommunikativen Kompetenzen, der Aufmerksamkeit, des Gedächtnisses, des Regelbewusstseins sowie der Kooperationsfähigkeit, die für den Schulbeginn erforderlich sind.

3. Organisation der pädagogischen Arbeit im Kindergarten

In unserem Kindergarten gewährleisten wir einen flexiblen Tagesablauf. Eine zentrale Aufgabe ist die Schaffung einer ruhigen, ausgeglichenen und emotional sicheren Atmosphäre.

Bei der Planung unserer Themen berücksichtigen wir, dass die Mehrheit der Kinder nicht über einen von zu Hause mitgebrachten deutschen Wortschatz verfügt. Daher führen wir die Kinder von Grund auf an die deutsche Sprache heran.

Unser pädagogisches Konzept sieht sowohl altersgemischte als auch teilweise altershomogene Gruppen vor.

Den Kindergartenpädagoginnen wird die Teilnahme an sprachlichen und fachlichen Fortbildungen ermöglicht. Wir beteiligen uns aktiv an der Arbeit der städtischen Nationalitäten-Arbeitsgemeinschaft. Darüber hinaus messen wir der kontinuierlichen Selbstbildung sowie dem fachlichen Austausch große Bedeutung bei.

4. Tätigkeitsformen im Kindergartenalltag

4.1. Das Spiel

Das Spiel ist die grundlegende und den gesamten Kindergartenalltag durchziehende Tätigkeit. Im Spiel lernt und entwickelt sich das Kind. Es vertieft seine Kenntnisse über die Umwelt und verarbeitet Erlebnisse und Erfahrungen.

Entsprechend den altersgemäßen Gegebenheiten bietet das Spiel vielfältige Entwicklungsmöglichkeiten. Die Pädagogin kann sich in bestehende Spielsituationen einbringen (z. B. Puppenküche, Konstruktionsspiele, Kaufmannsladen, Gesellschaftsspiele) oder gezielt ein Sprachspiel initiieren.

Sprachförderung erfolgt sowohl im Übungsspiel als auch im Konstruktions-, Rollen- und Regelspiel.

Unser Ziel ist es, dass das Kind vertieft mit seinen Spielpartnern spielt, kooperiert und gemeinsam vereinbarte Regeln akzeptiert.

Unsere Aufgabe besteht darin, eine ruhige Atmosphäre sowie geeignete Spielmaterialien bereitzustellen und deutsche Ausdrücke, Anweisungen und Bitten bewusst in die Spielsituationen zu integrieren.

4.2. Gedichte und Märchen

Die Kinderliteratur stellt eines der wirksamsten Mittel sprachlicher Förderung dar. Durch Märchen und Gedichte erwerben die Kinder eine korrekte Aussprache sowie ein differenziertes Hörverständnis.

Die vorbildhafte Sprachgestaltung der Pädagogin sowie ihre lebendige Darbietung – gegebenenfalls unterstützt durch geeignete Medien – fördern die Erweiterung des Wortschatzes, die Ausdrucksfähigkeit und die Entwicklung einer grammatikalisch korrekten Sprachverwendung in beiden Sprachen.

Das wiederholte Aufsagen von Reimen ermöglicht das Üben von Atmung, Artikulation, Rhythmus, Betonung und Intonation.

Beim Puppenspiel und bei der Dramatisierung vertiefen die Kinder ihre literarischen Kenntnisse. Bewegung und visuelle Veranschaulichung unterstützen zusätzlich das Sprachverständnis.

Unser Ziel ist es, dass die Kinder Reime, Gedichte und Geschichten aus der literarischen Standardsprache sowie aus der Kultur der deutschen Minderheit mit Freude aufnehmen und aktiv anwenden.

Unsere Aufgabe besteht darin, positive literarische Erlebnisse zu ermöglichen sowie durch das Sammeln und Bekanntmachen regionaler literarischer Werke die Verbundenheit mit der deutschen Sprache zu stärken.

4.3. Musik und Gesang

Die musikalischen Angebote unseres Kindergartens umfassen lokale deutsche Nationalitätenkinderlieder und -spiele, rhythmische Reime, Kreis- und Singspiele sowie gesungene Kindertänze. Diese werden durch gezielte Förderimpulse und gemeinsames Musikhören ergänzt. Im Rahmen der musikalischen Aktivitäten erhalten die Kinder auch die Möglichkeit, einfache Instrumente zu verwenden und eigene Klangerfahrungen zu sammeln.

Unser Ziel ist es, dass die Kinder im Tagesverlauf mit Freude singen, Reime sprechen und sich aktiv an musikalischen Bewegungsspielen beteiligen. Dabei wird zugleich ihre sprachliche Ausdrucksfähigkeit weiterentwickelt.

Unsere Aufgabe besteht in der Förderung des ästhetischen Empfindens, der rhythmisch-musikalischen Kompetenz sowie der Entwicklung einer altersgemäßen Singfähigkeit.

4.4. Bewegung

Im Tagesablauf bieten wir vielfältige Bewegungsmöglichkeiten sowohl im Gruppenraum als auch – bei entsprechender Witterung – im Außenbereich an. Einmal wöchentlich wird zudem das Fahrradfahren organisiert.

Die Bewegungsspiele werden in deutscher Sprache angeleitet. Dadurch wird das Hörverständnis gezielt gefördert; durch das Wiederholen von Reimen, Zählübungen und Handlungsanweisungen wird gleichzeitig die aktive Sprachverwendung unterstützt.

Unser Ziel ist es, dass die Kinder die auf Deutsch formulierten Anweisungen verstehen und selbstständig ausführen können.

Unsere Aufgabe besteht darin, den Kindern vielfältige und abwechslungsreiche Bewegungserfahrungen zu ermöglichen und die sprachlichen Impulse konsequent in deutscher Sprache zu vermitteln.

4.5. Aktive Auseinandersetzung mit der Umwelt – Sprachpraxis

Wir streben eine ganzheitliche Förderung an und verbinden unsere Angebote mit Elementen aus Musik, Literatur und Bewegung. Die umweltbezogenen Aktivitäten bauen auf den bereits vorhandenen Erfahrungen und Kenntnissen der Kinder auf und ermöglichen differenzierte Lernprozesse.

Alltägliche Situationen bieten natürliche und authentische Gelegenheiten zur Vertiefung der Sprachpraxis.

Bei Spaziergängen und Ausflügen sammeln die Kinder Erfahrungen über Pflanzen, Tiere und die damit verbundenen menschlichen Tätigkeiten. Gleichzeitig wird die emotionale Verbundenheit mit der Heimatregion sowie mit den Traditionen der deutschen Minderheit gestärkt.

Im Prozess der Umweltbegegnung entwickeln sich soziale Kompetenzen, Sprachverständnis und Ausdrucksfähigkeit.

Die Umweltbildung leistet einen wesentlichen Beitrag zur Entwicklung der Wahrnehmung, des Verstehens, des konstruierenden Denkens, des Urteilsvermögens sowie des Gedächtnisses.

Wortschatzerweiterung

- ✓ Mögliche Themenbereiche:
- ✓ Vorstellung der eigenen Person
- ✓ Familie und Zuhause
- ✓ Körperteile und Körperpflege
- ✓ Tätigkeiten und Bewegungen
- ✓ Möbel und Gebrauchsgegenstände
- ✓ Jahreszeiten und ihre charakteristischen Merkmale
- ✓ Gemüse und Obst
- ✓ Haus- und Wildtiere
- ✓ Verkehrsmittel
- ✓ Grundfarben

Unser Ziel ist es, dass die Kinder Freude an der deutschen Sprache entwickeln, einfache Ausdrücke im Alltag aktiv verwenden und ihren Wortschatz kontinuierlich erweitern.

Unsere Aufgabe besteht darin, eine anregende sprachliche Umgebung zu schaffen, geeignete visuelle Materialien bereitzustellen und sowohl in natürlichen als auch gezielt initiierten Situationen spielerische Wortschatzerweiterung zu ermöglichen.

4.6. Arbeitsähnliche Tätigkeiten

Durch spielerische, arbeitsähnliche Tätigkeiten entwickelt sich die Persönlichkeit des Kindes ganzheitlich. Das Kind lernt handelnd, übernimmt Verantwortung und hilft bereitwillig bei kleineren Aufgaben im Alltag.

Im Tagesverlauf verwenden wir – der jeweiligen Situation entsprechend – bewusst formulierte Ausdrücke, Mitteilungen und Aufforderungen. Dabei achten wir auf sprachliche Konsequenz und Wiederholung (z. B. „Wasche dir die Hände!“, „Geh in den Waschraum!“, „Putze dir die Nase!“).

Anfangs orientieren sich die Kinder vor allem situativ, zunehmend verstehen sie jedoch die sprachlichen Anweisungen und wenden diese selbstständig an.

Auch alltägliche Tätigkeiten wie Aufräumen, Körperpflege, Mahlzeiten, Ordnungsdienst, An- und Ausziehen sowie die Zeit im Freien bieten vielfältige Gelegenheiten zur Sprachpraxis.

In spontanen Gesprächssituationen üben wir unterschiedliche Sprachformen: höfliche Anrede, Aufforderung zum Handeln, Bitte, Ermutigung, Lob sowie das sprachliche Benennen von Arbeitsabläufen, Ursache-Wirkungs-Zusammenhängen und Tätigkeiten in vollständigen Sätzen.

In unserer Einrichtung begrüßen und verabschieden sich die Kinder bei der Ankunft und beim Verlassen des Kindergartens mit einem Händedruck und pflegen damit eine Kultur der Höflichkeit und des gegenseitigen Respekts.

Unser Ziel ist es, dass die Kinder die sprachlichen Aufforderungen im Zusammenhang mit arbeitsähnlichen Tätigkeiten sicher verstehen und angemessen umsetzen.

Unsere Aufgabe besteht darin, ein unterstützendes, sprachlich anregendes Umfeld zu gewährleisten.

5. Unsere Feste und Traditionen der deutschen Nationalität

- Erntedankfest – auf Gruppenebene
Nationalitätenwoche – auf Gruppen- und Kindergartenebene
Martinstag – auf Gruppen- und Kindergartenebene
- Deutsche Nationalitätenwoche
- Seit mehreren Jahren ist die städtische Nationalitätenwoche eine feste Tradition in unserem Kindergarten. Sie findet im Frühjahr statt.
- In dieser Woche organisieren wir vielfältige Programme für Kinder und Eltern, beispielsweise:
- Bastelangebote (Herstellung von Puppen in Tracht, Bemalen nationalitätenspezifischer Tischdecken),
- Besuche nationalitätenbezogener Erinnerungsstätten (Jakob Bleyer Heimatmuseum, alte Häuser und Keller),
- Ausstellung der von den Kindern gestalteten Arbeiten,
- Tanzhaus mit traditionellen Kindertänzen.
- Wir pflegen aktive Partnerschaften und organisieren gemeinsame Programme mit anderen Nationalitätenkindergärten. Darüber hinaus präsentieren wir im Rahmen interner Veranstaltungen die erlernten Sing- und Tanzspiele sowie Kindertänze.

6. Partnerschaften

6.1. Zusammenarbeit mit den Eltern

- ✓ Formen der Zusammenarbeit:
- ✓ Elternabende
- ✓ Sprechstunden
- ✓ Elternwoche
- ✓ Familienbesuche
- ✓ Gemeinsame Arbeitsnachmittage

6.2. Zusammenarbeit mit den Schulen

Unsere Kindergartenpädagoginnen besuchen jedes Jahr im Herbst die eingeschulten Kinder und begleiten so weiterhin deren Entwicklung.

Die zukünftigen Klassenlehrerinnen informieren im Rahmen eines Elternabends die Eltern der Vorschulkinder über die Einschulung.

6.3. Zusammenarbeit mit Institutionen der deutschen Nationalität

- Deutsche Nationalitätenselbstverwaltung
- Deutsche Nationalitäten-Arbeitsgemeinschaft
- Städtische deutsche Nationalitätenkindergärten
- Jakob Bleyer Heimatmuseum

7. Beobachtung der kindlichen Entwicklung

Für jedes Kind führen wir einen Entwicklungsbogen, der die individuelle Entwicklung dokumentiert und als Grundlage der pädagogischen Planung dient.

Festgestellte Entwicklungsabweichungen werden individuell berücksichtigt und gezielt gefördert, sodass die Entwicklung des Kindes kontinuierlich nachvollziehbar bleibt.

Die Eltern werden bei Bedarf im Rahmen von Sprechstunden über den Entwicklungsstand ihres Kindes informiert.

8. Evaluation des lokalen Erziehungsprogramms

Während der praktischen Umsetzung reflektieren und analysieren wir regelmäßig unsere Erfahrungen im Rahmen monatlicher Besprechungen.

Am Ende des Kindergartenjahres bewerten die Kindergartenpädagoginnen gruppenweise die Wirksamkeit des Programms.

9. Entwicklungsmerkmale bis zum Ende der Kindergartenzeit

Bis zum Schuleintritt lernt das Kind die deutsche Sprache kennen und erwirbt grundlegende Kenntnisse über die Werte der deutschen Nationalkultur.

Erwartete Entwicklungsergebnisse am Ende der Kindergartenzeit:

Das Kind

- benennt im Spiel mit Unterstützung Spielmaterialien und Handlungen auf Deutsch, versteht die Anweisungen der Pädagogin und setzt diese zunehmend selbstständig um;
- sagt Reime selbstständig auf, trägt Gedichte vor und spielt Fingerspiele;
- kennt Lieder, Reime sowie Sing- und Tanzspiele aus der Kultur der deutschen Minderheit und kann einfachere davon eigenständig präsentieren;
- versteht sprachliche Anweisungen im Rahmen von Bewegungsspielen (z. B. „Lauft, Kinder!“);
- verfügt über einen Wortschatz, der ihm Orientierung in alltäglichen Kommunikationssituationen ermöglicht;
- übernimmt auf Initiative der Pädagogin selbstständig Aufgaben wie Ordnungsdienst, Aufräumen, An- und Ausziehen sowie Körperpflege.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az Alapprogramot módosító Kormányrendelet
363/2012.(XII.17) Kormányrendelet az Óvodai nevelés alapprogramjáról
- Lázár Katalin: Népi játékok
Planétás Kiadó, 2000
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában
- Nagy Jenőné: Óvodatükör
Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” egyesület,
Szolnok, 2001
- Óvodások környezeti nevelése
Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért, Bp. 1998
- Dömötör Tekla: Magyar népszokások
Corvina 1977
- B. Méhes Vera: Az óvodapedagógus és az óvodai játék
Calibra Kiadó, Bp. 1993
- Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
Gondolat Kiadó, Bp. 1993
- Vajda Zsuzsanna: A gyermek pszichológiai fejlődése
Helikon Kiadó, Bp. 2001
- Karlócai Marianne: Komámasszony, hol az olló? – kisgyermekek játékoskönyve
Budapest, 1987
- Perlai Rezsőné: Matematikai nevelés – gondolkodásfejlesztés az óvodában
Budapest, 1990
- Az Óvodai Nevelés Programja
Országos Pedagógiai Intézet, 1989
- Deli Andrásné-Nagy Jenőné: Útmutató a Nemzeti Etnikai Kisebbségi Óvodák Helyi Nevelési Programjának elkészítéséhez
Budapest, 1998.
- Dr. Kovács György: A játék elmélete és pedagógiája
Tankönyvkiadó, 1990
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Pajor Márta: Die Zipfelmüt, 1991
- Rosa Mammel: Rahmenplan I. für deutsch-ungarische kindergarten
Budapest, 1995
- Talabér Ferencné: Methodik der deutschen Beschäftigungen in den Nationalitätenkindergarten
Tankönyvkiadó, 1989
- Theresia Talabér: Spiel mit dem Wort; Spiel mit der Sprache
Budapest, 1998
- Kommt herbei zum grossen Kreis
Berlin, 1979

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Program módosítását készítette a nevelőtestület bevonásával:

Tóthné Nemes Zsuzsanna
igazgató

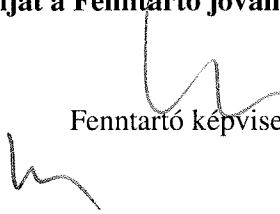
Dátum: 2026. május12.

A Pedagógiai program módosítását elfogadta az intézmény nevelőtestülete:

Nevelőtestület nevében:
Óváriné Kisgyörgy Dóra

Dátum: 2026. május12.

A Budaörsi Csillagfürt Óvoda Pedagógiai Programját a Fenntartó jóváhagyta.

Fenntartó képviselőtől

Dátum: 2026. május 27.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Nevelőtestületi javaslat
- Partneri igények változása
- Törvényi változás

A módosítás/döntés előkészítés szervei:

- Nevelőtestület